

ЯНГИ

ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 53 (1652), 2026 йил 19 март, пайшанба

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

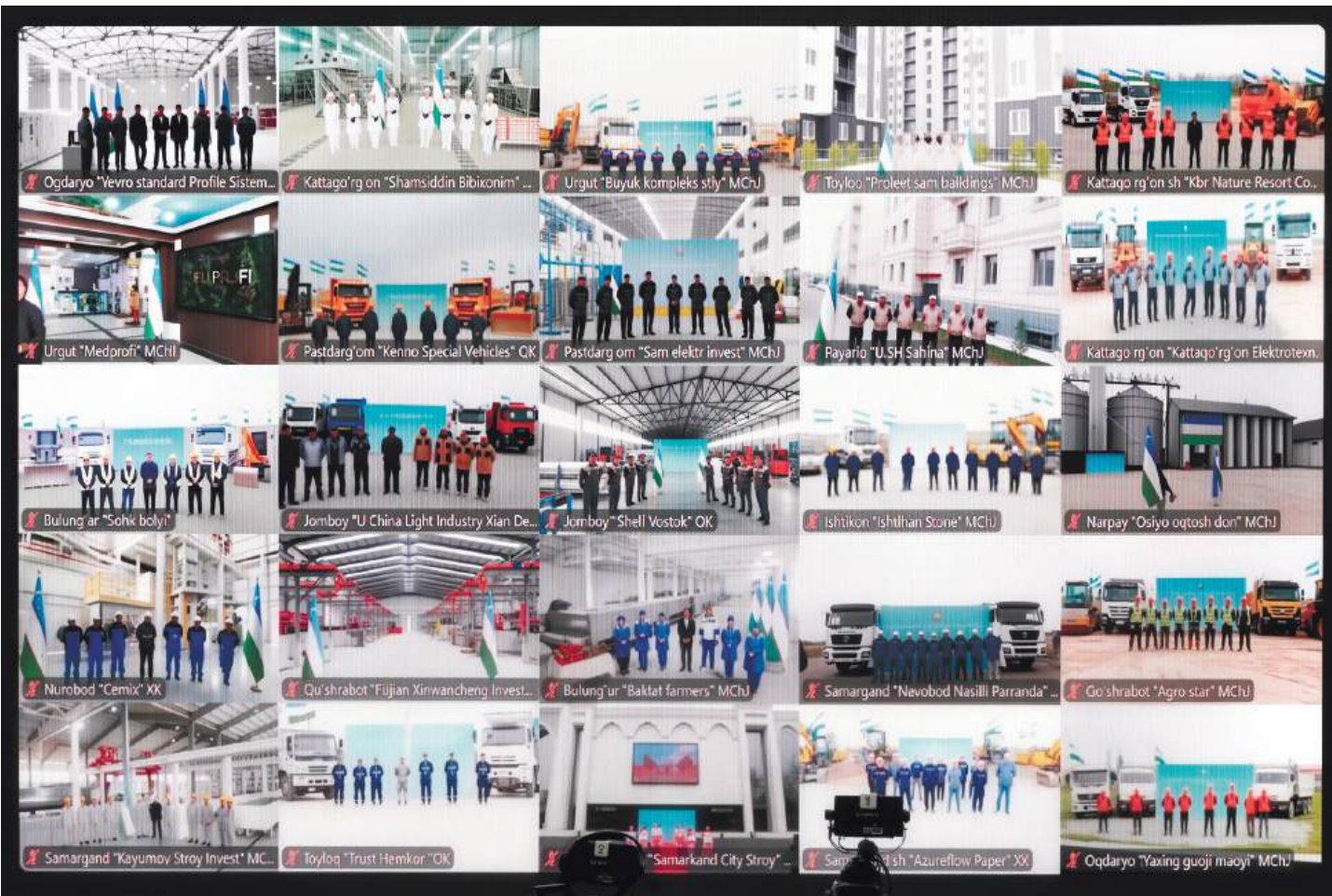

yuz.uz_news

САМАРҚАНД ИШСИЗЛИК ВА КАМБАҒАЛЛИКДАН ХОЛИ, БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ БЎЙИЧА НАМУНАЛИ ВИЛОЯТГА АЙЛАНАДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев 18 март куни Самарқандда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари, саноат, қишлоқ хўжалиги, туризм ва бошқа соҳалардаги лойиҳалар билан танишиш ҳамда янгиларини ишга тушириш, ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича навбатдаги устувор вазифаларни белгилаш мақсадида ушбу вилоятга ташриф буюрди.

Мамлакатимиздаги ислохотлар ҳақида гап кетганда, аввало, “Инсон қадрини устун” ва “Халқ манфаати барча нарсадан устун” деган тамойиллар, албатта, тилга олинади. Бинобарин, бу гоёлар янги Ўзбекистоннинг энг асосий, энг устувор, энг долзарб мезонидир. Кўз ўнгимизда қад ростлаётган улкан иморатлар, йирик саноат корхоналари,

ишлаб чиқариш субъектлари, инфра-тузилма объектлари, умуман, барча-барчаси айтиш мумкин ҳизмат қилаётгани билан аҳамиятлидир. Ҳа, яқин-яқингача гўё имкони йўқдек туюлган ишлар қисқа муддатларда бажарилмоқда. Уларнинг самарасини ҳар биримиз ўз ҳаётимиз, турмуш тарзимиз,

фаолиятимиз мисолида кўриб, сезиб, билиб турибмиз. Яъни аввалбошдан қўйилган вазифа жадал уддаланмоқда. Орулар ушалиб, ниятлар ижобат бўлмоқда. Ҳаёт ўзгармоқда. Бу шиддаткор ишлар рўёби, айниқса, чекка-чекка ҳудудлар мисолида буй кўрсаётгани эътиборга молик.

Президентимизнинг Самарқанд вилоятига ташрифи бунинг яққол тасдиғи бўлди. Чунки ташриф давомида вилоят тараққиётига дахлдор қатор лойиҳалар кўздан кечирилиб, ишга туширилди. Улар, ҳеч шубҳасиз, ҳудуд аҳли ҳаётини янада яхшилашга хизмат қилиш баробарида мамлакатимиз тараққиётига муносиб ҳисса бўлиб қўшилади.

Бугунги янги Ўзбекистон ёшлари — ҳақиқий бахтли авлод вакиллари. Сабаби, юртимизда уларнинг ўқиши, илм олиши, касб эгаллаши, умуман, жамиятда муносиб ўрин топиб, Ватанимиз равнақиға ҳисса қўшиши учун зарур шарт-шароит муҳайё этиляпти. Бу масала шахсан давлатимиз раҳбарининг доимий эътибори ва

назоратида. Президентимиз вилоятга ташрифи давомида илк манзил сифатида Самарқанд шаҳридаги Ёшлар креатив парки билан танишгани фикримизнинг яққол исботидир.

➔ Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

МУБОРАК РАМАЗОН ҲАЙИТИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда бу йилги муборак Рамазон ойини муносиб тарзда ўтказиш бўйича қўрилган чора-тадбирлар туфайли жойларда маҳаллий ҳокимликлар ва кенг жамоатчилик вакиллари иштирокида кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш, кекса ва ногирон инсонларга гамхўрлик кўрсатиш, ифторлик маросимлари ҳамда хайрия тадбирларини ихчам ва тартибли ташкил этишга қаратилган кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Буларнинг барчаси Янги Ўзбекистонда аҳоли турмуш даражасини ошириш, инсон қадрини юксалтириш, жамиятда тинчлик, дўстлик, ўзаро ҳурмат, саховат, бағрикенглик ва ҳам-жихатлик муҳитини мустаҳкамлашга хизмат қилаётганини таъкидлаш лозим.

Ана шундай эзгу ва савоб ишларни изчил давом эттирган ҳолда, муқаддас Рамазон ҳайитини ҳар томонлама муносиб кутиб олиш, унинг инсонпарварлик моҳиятини кенг тарғиб этиш мақсадида қарор қиламан:

1. Жорий йилда Рамазон ҳайитининг биринчи куни 20 март — жума кунига тўғри келиши ҳақидаги Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг ахбороти маълумот учун қабул

қилиниб, мамлакатимизда 2026 йил 20 март куни **Рамазон ҳайити байрами** сифатида кенг нишонлансин.

2. Қуйидагилар:

а) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон маҳаллалари уюмаси, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги ва бошқа ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда Рамазон ҳайитини ҳудудларда халқимизнинг миллий анъана ва урф-одатларига ҳамда Наврўз умумхалқ байрамига уйғун ҳолда кўтаринки руҳда нишонлаш, байрам кунларида аҳоли ўртасида меҳр-оқибат, ҳамжихатлик ва бағрикенглик муҳитини янада мустаҳкамлашга қаратилган маданий-маърифий ҳамда хайрия тадбирларини

ташкил этиш бўйича тегишли чора-тадбирларни амалга оширсин;

б) Туризм қўмитаси Транспорт вазирлиги билан биргаликда юртдошларимиз учун Рамазон ҳайити кунларида мўъттабар зиёратгоҳлар ва тарихий қадимжоларга зиёратларни ташкил этиш мақсадида қўлай шароит ва имкониятлар яратсин.

3. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Рамазон ҳайитини нишонлаш билан боғлиқ тадбирларни кенг ёритиш тавсия этилсин.

4. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазир А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси С. У. Умурақов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти **Ш. МИРЗИЁЕВ**

Тошкент шаҳри,
2026 йил 17 март

ИНСОНПАРВАРЛИКНИНГ ЮКСАК НАМУНАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёев Наврўз умумхалқ байрами ва муборак Рамазон ҳайитини нишонлаш арафасида халқимизга хос эзгулик, меҳр-оқибат, бағрикенглик, кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларни намойиш этган ҳолда ҳамда давлатимиз томонидан олиб борилаётган инсонпарварлик сиёсатининг амалий тасдиғи сифатида “Жазо муддатини ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида”ги Фармонни имзолади.

Фармонга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 109-моддаси 23-бандига асосан жазо муддатини ўтаётган ҳамда қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган 392 нафар шахс афв этилди.

Афв этилган шахсларнинг 223 нафари асосий жазодан тўлиқ озод этилди, 82 нафари жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилинди, 34 нафарининг озодликдан маҳрум этиш жазоси энгилроқ жазо билан алмаштирилди.

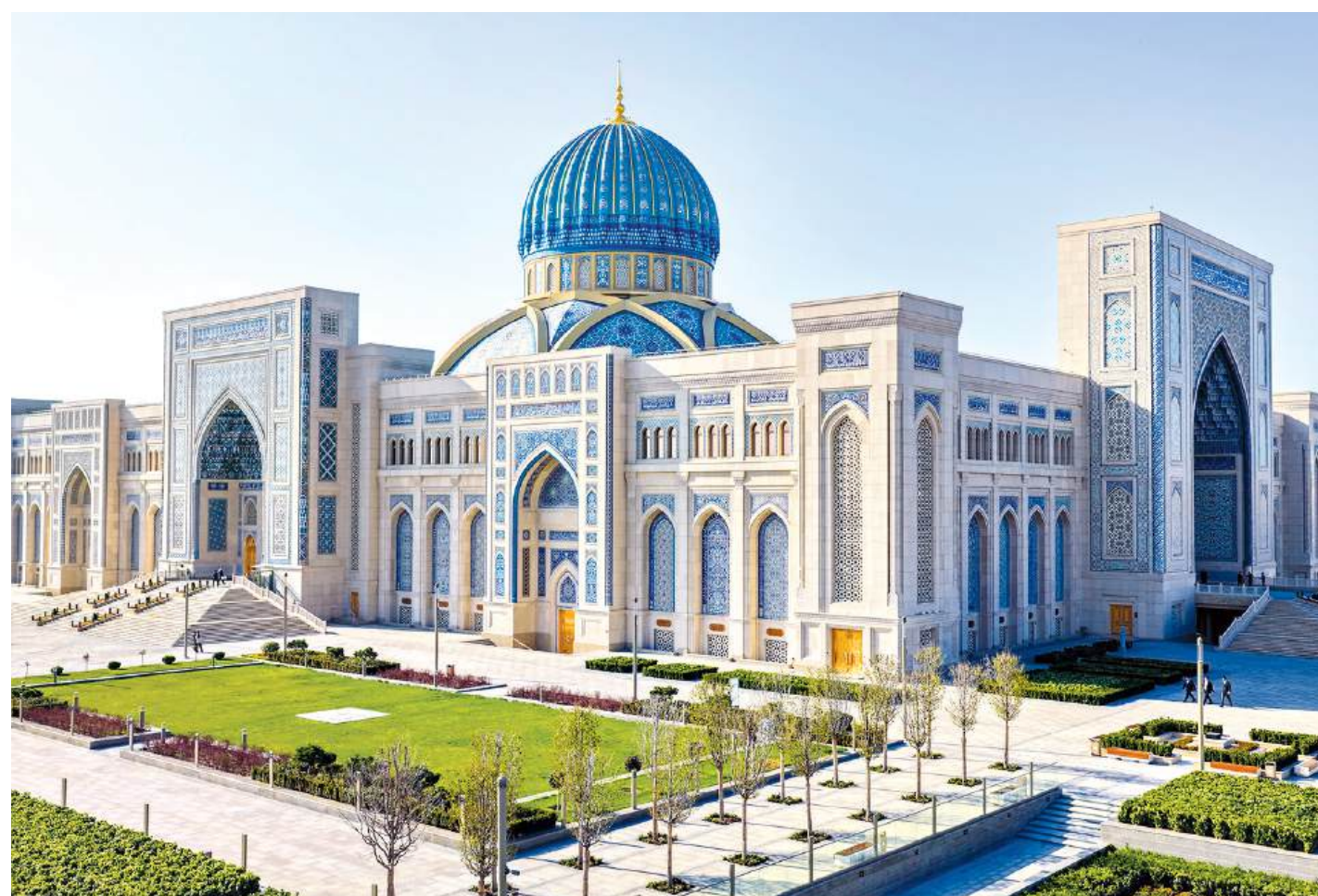
Шунингдек, 53 нафар шахсларга тайинланган озодликдан маҳрум этиш жазосининг муддатлари қисқартирилди.

Афв этилганларнинг 3 нафарини чет эл фуқаролари, 26 нафарини аёл, 14 нафарини 60 ёшдан ошган эркаклар, 166 нафарини ёшлар ҳамда 24 нафарини таққиланган ташкилотлар фаолиятида қатнашган шахслар ташкил этади.

Фармон ижроси юзасидан афв этилган шахсларни оиласи ва яқинлари бағрига қайтариш, ижтимоий ҳаётга мослашиб, фойдали меҳнат билан шугулланишлари, соғлом турмуш тарзини йўлга қўйиб, жамиятда муносиб ўрин топишлари учун уларга қўмақ бериш бўйича масъул вазирлик ва идораларга тегишли топшириқлар берилди.

ЎЗА

ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ — ИЛМ-ФАН ВА МАЪРИФАТНИНГ БЕБАҒО ХАЗИНАСИ

Ўзбекистон Ислом цивилизацияси марказининг расмий очилиш маросими том маънода тарихий воқеа бўлди. Мазкур йирик ва ноёб мажмуа халқимизнинг уч минг йиллик тарихи, бунёдкорлик салоҳияти, жаҳон тамаддунига қўшган улкан ҳиссаси, буюк аждодларимизнинг маданий-маърифий меросини чуқур ўрганиш ва кенг оммалаштиришга хизмат қилади.

➔ Давоми 3-бетда

САМАРҚАНД ИШСИЗЛИК ВА КАМБАҒАЛЛИКДАН ХОЛИ, БАҲАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ БЎЙИЧА НАМУНАЛИ ВИЛОЯТГА АЙЛанади

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон кўчасидаги собиқ ҳарбий госпитал ўрнида — 5,4 гектар ерда барпо этилган мазкур креатив парк ёшлар учун ҳақиқий маҳорат майдони, келажакка мустақкам пойдевор бўлувчи гоғлар манзили десак, муболага бўлмайди. Унинг учун 70 миллиард сўмдан ортиқ ҳомиёлик маблағи сарфланган. Паркдаги маданий мерос объеклари рўйхатиغا олинган 5 та бино ва иншоот ёшлар ихтиёрига берилган. Йигит-қизлар улардан замонавий ва рақамли кутубхона, кўп тармоқли ўқув маркази, креатив тўғараклар, сунъий интеллект, 3D моделлаштириш, робототехника ва киберспорт ўйинлари марказлари сифатида фойдаланади. Ахборот-ресурс маркази, спорт заллари, ер ости экомузейи ташкил этилган.

Паркда, шунингдек, болалар аттракционлари, фитнес заллари, стол тенниси зали, теннис кортлари, воркуат ва мини гольф майдонлари барпо этилган. Нурунийлар маскани, ўндан ортиқ айвонча жой олган.

Президентимиз дастлаб “Profi deutsch” немис тилини ўқитиш ва имтиҳон маркази фаолияти билан танишди. Ушбу лойиҳанинг муҳим жиҳати шундаки, Марказий Осиёда илк бор “Telc” имтиҳон маркази Самарқанд шаҳрида иш бошлапти. Унда ёшлар немис тилини ўрганиб, халқаро “Telc” сертификатини олади. Сертификат эгалари Германияда дуал касбий таълимда ўқишни давом эттиради. Шу орқали иш билан бандлиги таъминланади. Жорий йилда бундай имтиҳон марказини мамлакатимизнинг яна бешта ҳудудда очиб режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбарига “Муҳаммад ал-Хоразмий ворислари” лойиҳаси бўйича қилинаётган ишлар ҳақида ҳам маълумот берилди. Лойиҳа доирасида 8-11-синф ўқувчиларига рақамли технологиялар ва хоржий тиллар чуқур ўргатилади. Ўқувни муваффақиятли тамомлаганларга махсус сертификат берилди.

Президентимиз, шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини бошлаётган ёшларга муайян банклар консултьатив марказининг имтиёзли кредит ажратиши, стартап лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш бўйича қилган ишлари, Ёшлар ишлари агентлигининг “Ибрат фарзандлари”, “Мутолаа”, “Қизлар академияси” лойиҳалари билан танишди.

Давлатимиз раҳбари шу ерда ёшлар билан мулоқот қилди, уларнинг лойиҳалари билан танишди. Жумладан, “Zamin” халқаро жамоат фонди амалга ошираётган “Eco-schools Uzbekistan” лойиҳасида иштирок этаётган ёш эфоақлар 2026 йилдаги режалари ҳақида сўзлаб берди.

— Янги Ўзбекистонда юқори технологияли ишлаб чиқариш корхоналарини барпо этилиши, юқори даражада иш жойлари очилапти. Биз бунди сизларга — билими ёшларга ишонди қилишимиз. Бунинг учун ҳар дақиқангиз келажакнинг учун хизмат қилсин, дўстингиз китоб бўлсин. Бирор билимини чуқур эгаллаш ва тўғри йўлни топиш учун инсонга диққат, сабр-тоқат, иштиёқ керак. Мана шу иштиёқнинг сўнасин. Сизлар бераётган тақдирлар бизнинг ислохотларимиз гоғсига мос, мен ҳар қандай тақдир ва ташаббусларингизни қўллаб-қувватлашга тайёрман, — деди Президентимиз.

Очиги, бу ердаги ҳар бир ташаббус, ҳар бир лойиҳа диққатга олинк. Улар билан яқиндан танишган сари доимий янги Ўзбекистон фарзандларига ҳаваси ортади. Бештиёр дилдаги “Мана шариот, мана имоният: ўқинг, ўрганинг, дунё кезинг, Ватаннинг муносиб фарзанди бўлинг”, деган тилаклар тилга чиқishi ҳеч гапмас.

Мана шундай ўйлар билан хоналардан бирига кирамиз. Тўрт-беш ўғил-қиз нималардир жсяяти. Улар ўзини таништириди: робототехника тўғараги ўқувчилари экан. Кетма-кет уч йил Корея Республикасида робототехника бўйича ўтказилган халқаро мусобақада, 2024 йилда эса Хитойда ташкил этилган беллашувда юқори ўринни эгаллаган.

— Ушбу паркиннг очилиши биз учун айни муддао бўлди, — деди Самарқанд шаҳридаги 9-мактаб ўқувчиси Афруз Толипов. — Чунки у мактабимизда жуда яқин жойлашган. Бу жиҳат тўғарақда билим ва кўникмамизни янада оширишга кенг йўл очади. Халқаро мусобақаларга тайёргарлик кўришимиз учун катта имконият ҳозирлайди.

Замонавий масканда вилоят шахмат федерацияси ҳам жойлашган. Бу ерда ўқув-машгулот йингилари, турли мусобақалар ўтказиш имконияти мавжуд. Қолаверса, ўқувчилар халқаро доирада тан олинган шахматчилар — Жаҳонгир Воҳидов ҳамда Афруза Ҳамдамовадан маҳорат сабоқларини олиши мумкин.

— Бу ерда ёш шахматчилар учун яратилган шарт-шароит аъло даражада, — деди Жаҳонгир Воҳидов. — Ақл машқи хотиржамлик, сокинликни ёқтиради. Янги боғда айни шу жиҳат муқассам. Яъни муҳит жуда яхши. Демак, ушбу шахмат марказидан халқаро мусобақалар гоғлиблари, гроссмейстерлар ҳали кўп етишиб чиқади. Шу йил сентябрда Самарқанд шаҳри 46-жаҳон шахмат

олимпиадасига мезбонлик қилади. Бу зимма-мизга катта масъулият юклайди.

Шундан сўнг Президентимиз Самарқанд шаҳрида жамоат транспорт фаолиятини мустақкамлаш учун олиб келинган замонавий электробуслар ҳамда қувватлаш станцияси фаолияти билан танишди.

Самарқанд — тарихий шаҳар. Дунёда уни бир маротаба бўлса-да кўриш, мамлакатимизнинг буюк тарихига дахлдор обидаларини томоша қилишни орзулаган одамлар кам эмас. Бу эса шаҳарнинг транспорт инфратузилмасига доимий эътибор қаратишни талаб этади. Давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 17 февралдаги “Жамоат транспорти тизимини ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори мазкур йўналишдаги ишларни тақомиллаштиришга хизмат қилмоқда. Мазкур қарор ижроси доирасида автобус парклари замонавий талаблар асосида модернизация қилинмоқда. Экологик тоза, хавфсиз, замонавий транспорт воситалари билан бойимоқда. Шу мақсадда азим шахарга биринчи босқичда 49 миллион долларлик 100 та замонавий электробус олиб келинди. “Yutong” русумли мазкур электробуслар 30 ўринли, умумий сифими 75 йўловчига мўлжалланган.

Янги автобуслар учун 4 гектарга яқин майдонда автосарой ташкил этилган. Бу ердаги электробусларни қувватлаш станциясида бир вақтнинг ўзида 50 та жамоат транспортига хизмат кўрсатиш мумкин.

Электробуслар шаҳарнинг 9 йўналишида брутто-шартнома асосида ҳаракатланиб, кунига 70 мингта яқин йўловчига хизмат кўрсатмоқда. Лойиҳанинг иккинчи босқичида эса яна 250 электробус харид қилиш назарда тутилган. Бунинг учун Европа тиклиниш ва тараққиёт банкидан 120 миллион доллар маблағ жалб қилиш режалаштирилган. Натигада ёнилги сарфи 32 минг литр, зарарли газлар микдори 27 тоннага камаяди.

Ҳозир автосаройда 265 ходим меҳнат қилаётган бўлса, янги электробуслар олиб келиниши ҳисобига яна 500 дан зиёд иш ўрни очилади.

Президентимиз янги автобусларни кўздан кечирди.

— Мазкур соҳанинг иқтисодий барқарорлигини ошириш учун электробусларга хизмат кўрсатадиган, уларни таъмирлайдиган гидропоника ускуналари, қуёш панеллари ва энергия тежамкор ёритиш тизимлари ўрнатилган ишлаб чиқариш харажатини камайтиришга хизмат қилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини йил давомида барқарор етказиб беришда бундай лойиҳаларнинг аҳамияти катта экани таъкидланди. Тадбиркорнинг истиқболдаги ривожланиш режалари ҳақида ҳам маълумот берилди. Хусусан, келгусида лойиҳани кенгайтириш, қўшимча 60 гектарда янги иссиқхоналар барпо этиш режалаштирилган. Натигада ишлаб чиқариш ҳажми йилга 300 минг тоннагача ошади. Янги иш ўринлари очилди.

Давлатимиз раҳбари бундай усулдаги иссиқхоналари аҳоли хонадонларида ҳам кўпайтириш орқали барқарор даромад манбаларини яратиш муҳимлигини таъкидлади.

— Бугун барча соҳада бўлгани каби мазкур йўналишда ҳам сунъий интеллектдан самарали фойдаланиш зарур. Агар ишлар тўғри ташкил этилиб, одамларни бу иш билан шугулланишга ўргатсак ва буни Нарпай тажрибаси сифатида кенг оммалаштирив, халқимиз гидропоника усулида йил давомида ҳосил етиштириш бозорини ҳам тўлдирди, яхшигина даромад ҳам қилади, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бугунги глобал рақобат ва чекланган ресурслар шариотида барча соҳа ва тармоқларда қўшилган қиймат занжирини яратиш иқтисодий барқарорлик, аҳоли фаровонлигини оширишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу, айниқса, асосан ҳомашё етиштиришга ихтисослашган мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги соҳасида кластерлар фаолияти йўлга қўйилиши ҳисобига катта самара берапти.

Яқингача минг машаққат эвазига етиштирилган пахтаимиз четта фақат ҳомашё сифатида экспорт қилинади. Кейинги йилларда соҳага бозор механизмлари жорий этилди, мажбурий меҳнатга тўлиқ барҳам берилди. Натигада Ўзбекистон халқаро ҳамжамиятда ҳомашё етказиб бериучи эмас, балки тўлиқ қайта ишлаш занжирига эга бўлган, тайёр маҳсулот экспорт қилувчи давлат сифатида танила бошлади.

Нарпай туманида жойлашган “Мароқанд сифат” кластери фаолияти ҳам фикримизни тасдиқлайди. Зеро, кластерда пахта етиштиришдан уни чуқур қайта ишлаш ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга бўлган тўлиқ қиймат занжирини йўлга қўйилган. Хусусан, пахта ва уруғлик етиштириш, ёғ-мўй ишлаб чиқариш, тола ва ип-калага тайёрлаш, шунингдек, тайёр кийим-кечак ишлаб чиқаришни қамраб олган 25 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилган. Бундай ёндашув қишлоқ хўжалиги ва саноатни узвий боғлаш орқали юқори қўшимча қиймат яратиш имконини бермоқда.

Президентимиз кластер тизимида чиқиндисиз технология тамойили асосида ишлаётган корхона фаолияти билан танишди.

Азалдан деҳқончилик маданияти ривож топган ушбу заминда ер ва сувдан унумли фойдаланиш бўйича катта тажриба тўплаган. Жумладан, Нарпай туманида ер майдони ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш, илгор агротехнологияларни жорий этишга эътибор орттиб бормоқда.

Бугун гидропоника усулида маҳсулот етиштириш амалиётига талаб катта. “Нарпай қулупнай” корхонаси ана шундай инновацион ёндашувни амалиётга таъбиқ этиб, юқори иқтисодий самарадорликка эришаётган илгор тадбиркорлик субъектларидан.

Лойиҳанинг умумий қиймати 650 минг доллар. Бир гектар майдондаги замонавий иссиқхонада йилга 50 тонна қулупнай етиштириш имконияти мавжуд. Айни пайтда корхона “Нарпай қулупнайлари” бренди остида маҳсулотларини маҳаллий йирик савдо тармоқларига етказиб бермоқда. Бу эса ички бозорни сифатли ва экологик тоза маҳсулот билан таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Гидропоника технологияси асосида қулупнай тупроксиз, махсус озуквий эритма-лар ёрдамида парваришланади. Ўсимлик илдизи ерда эмас, балки сувни яхши ўтказувчи кокос қилиги муҳитига ривожланади. Бунда қулупнай зарур минерал моддаларни тўғридан тўғри сув орқали қабул қилади. Бу эса ўсимликнинг энергия сарфини камайтириб, ўсиш жараёнини тезлаштиради. Ҳосилдорлик анъанавий усуллarga нисбатан бир неча баравар юқори бўлади.

Шу билан бирга, гидропоника технологияси кичик майдонда катта ҳажмда маҳсулот етиштириш имконини беради. Энг муҳими, тупроқдан фойдаланилмаслиги тараққиёт банкидан 120 миллион доллар маблағ жалб қилиш режалаштирилган. Натигада ёнилги сарфи 32 минг литр, зарарли газлар микдори 27 тоннага камаяди.

Иссиқхонада сув тежамкор технологиялар жорий этилган. Хусусан, ёмғир сувини тўплаш ва ундан самарали фойдаланиш мақсадида катта сизимли сув ҳавзаси барпо қилинган. Шунингдек, автоматлаштирилган гидропоника ускуналари, қуёш панеллари ва энергия тежамкор ёритиш тизимлари ўрнатилган ишлаб чиқариш харажатини камайтиришга хизмат қилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини йил давомида барқарор етказиб беришда бундай лойиҳаларнинг аҳамияти катта экани таъкидланди. Тадбиркорнинг истиқболдаги ривожланиш режалари ҳақида ҳам маълумот берилди. Хусусан, келгусида лойиҳани кенгайтириш, қўшимча 60 гектарда янги иссиқхоналар барпо этиш режалаштирилган. Натигада ишлаб чиқариш ҳажми йилга 300 минг тоннагача ошади. Янги иш ўринлари очилди.

Давлатимиз раҳбари бундай усулдаги иссиқхоналари аҳоли хонадонларида ҳам кўпайтириш орқали барқарор даромад манбаларини яратиш муҳимлигини таъкидлади.

— Бугун барча соҳада бўлгани каби мазкур йўналишда ҳам сунъий интеллектдан самарали фойдаланиш зарур. Агар ишлар тўғри ташкил этилиб, одамларни бу иш билан шугулланишга ўргатсак ва буни Нарпай тажрибаси сифатида кенг оммалаштирив, халқимиз гидропоника усулида йил давомида ҳосил етиштириш бозорини ҳам тўлдирди, яхшигина даромад ҳам қилади, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бугунги глобал рақобат ва чекланган ресурслар шариотида барча соҳа ва тармоқларда қўшилган қиймат занжирини яратиш иқтисодий барқарорлик, аҳоли фаровонлигини оширишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу, айниқса, асосан ҳомашё етиштиришга ихтисослашган мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги соҳасида кластерлар фаолияти йўлга қўйилиши ҳисобига катта самара берапти.

Яқингача минг машаққат эвазига етиштирилган пахтаимиз четта фақат ҳомашё сифатида экспорт қилинади. Кейинги йилларда соҳага бозор механизмлари жорий этилди, мажбурий меҳнатга тўлиқ барҳам берилди. Натигада Ўзбекистон халқаро ҳамжамиятда ҳомашё етказиб бериучи эмас, балки тўлиқ қайта ишлаш занжирига эга бўлган, тайёр маҳсулот экспорт қилувчи давлат сифатида танила бошлади.

Нарпай туманида жойлашган “Мароқанд сифат” кластери фаолияти ҳам фикримизни тасдиқлайди. Зеро, кластерда пахта етиштиришдан уни чуқур қайта ишлаш ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга бўлган тўлиқ қиймат занжирини йўлга қўйилган. Хусусан, пахта ва уруғлик етиштириш, ёғ-мўй ишлаб чиқариш, тола ва ип-калага тайёрлаш, шунингдек, тайёр кийим-кечак ишлаб чиқаришни қамраб олган 25 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилган. Бундай ёндашув қишлоқ хўжалиги ва саноатни узвий боғлаш орқали юқори қўшимча қиймат яратиш имконини бермоқда.

Президентимиз кластер тизимида чиқиндисиз технология тамойили асосида ишлаётган корхона фаолияти билан танишди.

Корхона ип-калага ишлаб чиқариш бўйича йилга 5500 тонна, тайёр трикотаж маҳсулотлари бўйича эса 1 миллион дона қувватга эга. Ўз навбатида, бундай қувват 10 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилиш имконини беради.

Гап бу ерда фақат ишлаб чиқариш ҳажми билан боғлиқ эмас. Бинобарин, унинг янги иш ўринлари очиб чиқибга ижтимоий барқарорлики таъминлаш, экспорт салоҳиятини ошириш орқали мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришга қўшаётган ҳиссаси катта аҳамиятга эга. Хусусан, айни пайтда бу ерда мингта доимий иш ўрни очилган, мавсумий ишлар даврида яна 3000 киши иш билан таъминланмоқда.

— Замонавий корхонада ишлаш мен каби қўллаб нарпайлик аёлларнинг ҳаётини тубдан ўзгартириб юборди, — деди Маҳбуба Бозорова. — Олдинлари доимий иш дейилса, барқарор даромадди, яъни ойлик маошини тушунардим, шундай пул топётганларга хавас қилардим. Энди ўз танамда гиш қиялганм, доимий бандликнинг ҳаётимизга барқарор даромаддан ҳам муҳим фойдалари бор экан. Масалан, ишли аёл, аввало, фарзандларини боғчага беради, ҳамкасблари билан мулоқот қилиш, иш жараёнида замонавий технологиялардан фойдаланиш ҳисобига дунёқараш ўзгаради, турмушини режалаштиришни ўрганади. Оддий туюлиши мумкин, лекин мана шу жиҳатлар ҳар бир оиланинг бахти тўқис бўлиши, хондонда хотиржамлик, фаровонлик, дилда шукрона бўлишини таъминлайди.

“Мароқанд сифат” кластерининг мато қолдиқларини қайта ишлаш орқали ип-калага ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхонаси илгор ва самарали ташаббуслардан биридир.

Лойиҳа таркибида биологатория ҳамда тикув цехлари фаолият юритмоқда. Бу ерда ишлаб чиқариш жараёнида ҳосил бўладиган чиқиндиларни қайта ишлашга алоҳида эътибор қаратилган. Жумладан, тикув цехларида фойдаланиб бўлинган мато қолдиқлари ташлаб юборилмайди. Улар замонавий, юқори тезлиқда ишловчи ускуналар орқали қайта ишланиб, яна ип-калага ҳолатига келтирилади. Ушбу йўналишда йиллик тола ишлаб чиқариш қуввати 5000 тоннани ташкил этади. Бу эса ресурслардан самарали фойдаланиш ва экологик барқарорлики таъминлаш нуқтани назардан жуда муҳим.

Умумий қиймати 7 миллион долларлик мазкур лойиҳа 3,3 гектар майдонда жойлашган. Корхонада 500 кишининг доимий бандлиги таъминланган. Ишлаб чиқаришда қўланаётган энергия тежамкор технологиялар иқтисодий самарадорлиқни оширмоқда.

Президентимиз ишлаб чиқариш жараёнини кўздан кечирди ва тикув цехида меҳнат қилаётган ходимлар билан самимий сўхбат-лашти.

— Сизлар билан учрашганимдан мамнунман. Бу ерда яратилган шароитлар, ташкил этилган иш ўринлари аҳолининг бандлигини таъминлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилапти. Амалга оширилаётган ҳар бир лойиҳа — юртимиздаги улкан ўзгаришларнинг бир қисми. Албатта, иш ўринлари қайта ташкил этилиши, шунинг учун биз янада фаол ишлашга, ҳар бир ҳудудда янги имониятлар яратишга ҳаракат қилишимиз, — деди давлатимиз раҳбари.

Шу ернинг ўзида Президентимиз ҳузурда Нарпай туманида сув ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва насос станцияларини давлат-хусусий шериклик асосида бошқарувга бериш бўйича қилинган ишлар ва истиқболдаги режалар тақдироти ўтказилди.

Бугун сув танқислиги глобал муаммолардан бирига айланди. Бу, ўз навбатида, ҳар томчи сувдан мақсадида ва самарали фойдаланиш заруратини юзага келтирмоқда. Айниқса, табиий географик жойлашуви кўра суғориш тизими нисбатан мураккаб ва барқарор сув таъминоти оғир бўлган Нарпай тумани учун бу жиҳат алоҳида аҳамиятга эга.

Тумандаги 8 та насос станцияси ДХШ асосида хусусий секторга берилган. Ўтган даврда 21 та насос агрегати 12,3 миллиард сўм инвестиция киритиши ҳисобига янгилангани натижада йиллик энергия истеъмомини 68,1 миллион киловатт-соатдан 34,1 миллион киловатт-соатгача камайтиришга эришилди.

Умуман, вилоят сув хўжалигига янги илмий ёндашувлар жорий қилинмоқда. Бу борада илм-фан ва амалиёт уйғунлигини таъминлаш мақсадида вилоят ҳокимига илмий маслаҳатчи бириктирилмоқда. Шунингдек, соҳада дуал таълим йўлга қўйилиб, 72 талабанинг сув хўжалиги, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, гидротехника ва гидроэнергетика, кадастр ва экология йўналишларида 6 ойлик узлуксиз амалиёти йўлга қўйилди.

Давлатимиз раҳбари бу ишларни изчил ва тизимли давом эттириш юзасидан мутасаддиларга топшириқлар берди.

Президентимиз шу ерда вилоятда йирик лойиҳаларни ишга тушириш ва қурилишини бошлашга бағишланган маросимда иштирок қилди. Ушбу туманлар ва Каттақўрғон

Тадбир доирасида вилоятда озиқ-овқат, енгил саноат, кимё ва фармацевтика, қурилиш материаллари, металл ва мебель саноати соҳаларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар кўргазмаси ташкил этилди. Давлатимиз раҳбари ҳудуднинг замонавий ишлаб чиқариш қувватлари, илгор техника ва технологиялари, саноат маҳсулотлари билан танишди.

Маросимда шаҳар ва туманларда қарийб 7 миллиард долларлик инвестиция ҳисобига 106 та янги лойиҳа ишга туширилди ҳамда қурилишга старт берилди.

Президентимиз лойиҳалар ижрочилари, маҳаллий ва хоржий компаниялар вакиллари билан сўхбатлашди, уларнинг тақдир ва ташаббусларини тинглади. Бу каби лойиҳалар Самарқанд вилоятининг саноат салоҳиятини янада мустақкамлаш, ишлаб чиқариш тармоқларини модернизация қилиш ва ҳудудда барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашда муҳим омил бўлиши таъкидланди.

Шундан сўнг давлатимиз раҳбари рамзий тугмани босиб, Самарқанд вилоятдаги йирик лойиҳаларни ишга тушириш ва янгиланининг қурилишини бошлаб берди. Жумладан, Австрия, Хитой, Бирлашган Араб Амириклари, Туркия, Ҳиндистон ва Россия билан ҳамкорликда 2 миллиард 400 миллион долларлик 53 та лойиҳа ишга туширилди. Шунингдек, Нидерландия, Япония, Жанубий Корея, Хитой, Бирлашган Араб Амириклари, Туркия, Россия ва Эрон билан ҳамкорликда 4 миллиард 600 миллион долларлик 53 та лойиҳа бўйича қурилиш ишлари бошланди.

Тог-кон саноати ва геология, қурилиш материаллари, автосаноат, кимё саноати, электротехника, қишлоқ хўжалиги, таълим, соғлиқни сақлаш, хизмат кўрсатиш ва туризм соҳалари каби кўплаб йўналишларни қамраб олган ушбу лойиҳалар ҳисобига 18 мингта янги иш ўрни очилди, 13 триллион сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. 700 миллион долларлик экспорт имконияти пайдо бўлади. Бу эса вилоят саноатини диверсификация қилиш, замонавий ишлаб чиқариш занжирлари ва экспорт географиясини янада кенгайтиришга хизмат қилади.

Шундан сўнг Нарпай туманида Президентимиз раислигида Самарқанд вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалалари юзасидан йилгилиш бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари, аввало, йингиланларни кириб келаётган муборак Рамазон ҳайити ва култур айлём — Наврўзи олам билан чин қаблдан табриқлади. Самарқандга охириги ташрифдан кейин ўтган тўрт ой давомида мамлакатимиз ҳаётида катта ўзгаришлар рўй бергани таъкидланди. Хусусан, шу ҳафта-нинг ўзида Олмалиқ шаҳрида 3-мис бойитиш фабрикаси ишга туширилди, пойтахтимизда нафақат Ўзбекистон, балки бутун Марказий Осиёнинг маънавий хазинаси бўлган Ислон цивилизацияси маркази очилди. 19 март куни эса Пайариқ туманида буюк ҳадисшунно аждодимиз Имом Бухорий ёдгорлик мажмуасини очилиш маросими ўтказилиши қайд этилди.

Йилгилишда Самарқанд ишсизлик, камбағаллик, инвестиция ва экспорт каби барча йўналишларда намунавий вилоят бўлиши шартлиги қайд этилди. Бунинг учун вилоят маҳаллалари инфратузилмасини яхшилашга 100 миллион доллар, Уругут туманига қўшимча 50 миллион доллар ажратилди. Умуман, вилоятга барча манбалар ҳисобидан 11 триллион сўм, тадбиркорларга кредит ресурсларини учун яна 18 триллион сўм йўналтирилмоқда. Ушбу маблағлар, энг аввало, туманларда ишсизлик ва камбағалликни қисқартириш, ишловарида вилоят иқтисодиётини юксалтиришга хизмат қилиши шартлиги қайд этилди.

Туманларнинг саноат, сервис ва қишлоқ хўжалиги кўрсаткичлари, ер ости ва ер усти захиралари, меҳнат ресурслари, аҳолининг бизнес ва касбий кўникмаларини сунъий интеллект ёрдамида таҳлил қилиш, маҳаллалар имониятларидан келиб чиқиб, ҳар бир туманининг ички ривожланиш моделини яратиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Мазкур таҳлиллар асосида туман ҳокимлари, “маҳалла еттилиги” ва маҳалла банкларини ресурсларини энг кўп иш ўрни очадиган ва бюджет тушумларини оширадиган лойиҳаларга йўналтириши лозим. Ушбу тизим 1 майга қадар Нарпай ва Термиз туманларида жорий қилиниб, бутун республика учун намуна сифатида таъбиқ этилиши белгиланди.

Йилгилишда Самарқанд вилояти раҳбарияти олдида камида 9 фои иқтисодий ўсишни таъминлаб, ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажмини 144 триллион сўмдан ошириш, 3 миллиард доллар хоржий инвестиция жалб этилиши ва экспортни 1,2 миллиард долларга етказиш вазифаси тургани қайд этилди.

Шунингдек, 100 минг кишини доимий иш билан таъминлаш, 31 минг оилани камбағалликдан чиқариш ва вилоятни ишсизлик ҳам

Муносабат

ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ – ИЛМ-ФАН ВА МАЪРИФАТНИНГ БЕБАҲО ХАЗИНАСИ

Бошланиши 1-бетда

АҚЛ ВА ИДРОККА ТАСАННОЛАР АЙТИЛМОҚДА

Рустам КАЛОНОВ,
Тошкент шаҳри “Нуроний” жамғармаси раиси, сенатор

Президентимиз марказнинг асосий вазифаси исломнинг ҳақиқий гуманистик ва маърифий моҳиятини кўрсатишдан иборат эканини таъкидлаган эди. Ушбу марказга тамал тоши қўйилишидан тортиб, очилиш маросимигача бўлган жараёнларда иштирок этганимдан фахрландим, тўқналандим. Кечги очилиш маросимидоги танишув жараёнида гувоҳи бўлганимиз — ранг-баранг экспозициялар, кутубхонада тўпланган нодир қўлёзмалар, электрон адабиётлар ва халқимизнинг бой тарихий мероси намуналари бу фикрни яққол намоён этди.

“Ҳар қандай миллатни англаш, билиш учун унинг тарихи ва маданияти, инсоният тамаддунига қўшган ҳиссаси билан танишиш керак”, деган иборатли гапнинг моҳиятини бу ерда янада чуқурроқ ҳис этдик.

Ўзбекистон заминидан етишиб чиққан буюк алломалар — Имом Бухорий, Имом Термизий, Абу Райхон Беруний, Абу Али ибн Сино каби мутафаккирлар жаҳон цивилизацияси ривожига улкан ҳисса қўшган. Уларнинг бой илмий мероси бугунги кунгача инсоният тараққиётига хизмат қилиб келмоқда. Янги очилган марказ эса ана шу бебаҳо меросни чуқур ўрганиш, илмий тадқиқ этиш ва уни замонавий усуллар орқали кенг жамоатчиликка етказишни мақсад қилган.

БУЮК МЕРОСНИ ҲАЙРАТ БИЛАН КУЗАТДИМ

Ушбу музейни сўнгги йилларда ислом оламида барпо этилган энг йирик маданий-маърифий марказлардан бири деб бемалол айтиш мумкин. У нафақат Ўзбекистон, бунун ислом дунёси учун муҳим маскан бўлиб хизмат қилади.

Бу ерда исломдан аввалги даврдан тортиб, бугунги кунгача Ўзбекистон ҳудудида шаклланган ислом цивилизацияси тарихи жуда таъсирли тарзда намоён этилган. Марказда тарихий мерос нафақат аъёнанинг усуллар орқали, шунингдек, сўнгий интеллект каби замонавий технологиялар ёрдамида ҳам ёритилган. Шу боис, бу масканга кирган инсон томоша завқи билан бирга ҳақиқий маънода катта билимга ҳам эга бўлади.

Ушбу марказни барпо этишда меҳнат қилган барча инсонларга чуқур миннатдорлик билдираман. Тошкентда яшовчи инсон, шу билан бирга, мусулмон сифатида бўлиши мумкин, бу ерга келганлар тарихимизни ўрганиб, ундан завқ олади ва ислом цивилизациясининг буюк меросини ҳайрат билан кузатади.

Мен Тошкентдаги бундай ифтор тадбирида иккинчи бор қатнашим. Унда қўплат дипломатик корпус вакиллари, элчилар ва дипломатлар ҳам иштирок этди. Барчамизни бир жойга жамлагани учун Ўзбекистон Республикаси Президентини Жаноб Шавкат Мирзиёевга алоҳида миннатдорлик билдираман.

Уфук УЛУТАШ,
Туркиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси

Рамозоннинг сўнгги кунлари, Наврўз байрами ҳамда Рамозон ҳайити арафасида ўтказилаётган бундай учрашувлар қардошларни бирлаштирадиган жуда гўзал аниъандир.

ТАМАДДУННИНГ МУҲТАШАМ РАМЗИ

Шерзод НИЯЗИМБЕТОВ,
Нукус тумани “Биогумус” фермер хўжалиги раҳбари

Ўзбекистондаги Ислам цивилизацияси марказининг расмий очилиш муносабати билан таъкид этилган ифтор тадбирида иштирок этиш мен учун катта шараф ва унутилмас воқеа бўлди. Давлатимиз раҳбари шахсан ўзи иштирок этгани эса бу тадбирга янада мазмун ва аҳамият бағишлади.

Ислам цивилизацияси маркази нафақат илмий тадқиқотлар, балки маданий мулоқот, маънавий тарбия ва халқаро ҳамкорлик учун ҳам катта майдондир. Бу келажак авлод учун билим ва маърифат манбаи, юртимиз маданияти ва цивилизациясининг кафолатли ривожига учун мустаҳкам пойдевор бўлади.

Ўзбекистон бой тарих ва маданият цивилизациясининг замонавий марказларидан бирига айланган давлат. Уч минг йиллик шонли тарихимиз ва бой маданиятимиз, янги Ўзбекистоннинг улкан имкониятларининг яққол ифодаси бўлган, миллий руҳ билан йўғрилган ушбу марказда бир вақтнинг ўзига юртимизнинг қадимий тарихи дурдоналарини кўриш, ўзбек халқининг интеллектуал ва маданий салоҳиятига аниқ ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Марказ қарийб 10 гектар майдонда жойлашган бўлиб, бу ерда “Ўзбекистон заминидан исломгача бўлган давр”, “Биринчи ва Иккинчи Ренессанс”, “Янги Ўзбекистон — Учинчи Ренессанс пойдевори” каби экспозиция заллари таъкид этилган. Президентимиз марказ маънавий-маърифий ташкил учун фундаментал база бўлишини алоҳида таъкидлаб ўтди. Энг муҳими, бу марказ ёшларимиз учун мустаҳкам маънавий таянч бўлиши, янги Хоразмийлар, Беруний ва Улугбеклар, Фарғоний ва Ибн Сино, Бухорий ва Термизийларнинг етишиб чиқишига хизмат қилиши юртимиз азалдан буюк тарихга эга эканини яна бир марта исботлайди.

БАҒРИКЕНГЛИК ВА ЭЗГУЛИК МАЁҒИ

Жорий йилнинг 17 март куни юртимиз маънавий ҳаётида унутилмас воқеа — Ислам цивилизацияси марказининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Бу улғу даргоҳ нафақат бой тарихий меросимизни ўрганиш ва тарғиб қилиш, балки замонавий илм-фан, маърифат ва маданиятни уйғунлаштирган ҳолда келажак авлодга етказишда беқиёс аҳамият касб этди.

Марказ асримизнинг ҳақиқий маърифат маёғи сифатида инсонларни эзгулик, бағрикенглик ва ўзаро ҳурмат руҳида бирлаштиришга хизмат қилади. Бугун бугун дунё тинчлик ва ўзаро ишончга эҳтиёж сезаётган бир пайтда ушбу маскан ана шундай юксак қадриятларни тарғиб этишни муҳим маънавий кўприк бўлиши шубҳасиз.

Мамлакатимизнинг уч минг йиллик шонли тарихи ва бой маданияти, янги Ўзбекистон имкониятларининг ёрқин кўзгуси бўлган ушбу бетакор ва улғувор мажмуанинг очилиш маросимида иштирок этишимизнинг ўзи қалбимга бир олам завқу шавқ ва ўзгача ҳарорат бахш этди.

Бундай таърифи беқиёс қошонанинг гаройиб ва ажойиб жиҳатлари ҳақида гапиришга эса тил ожиз. Энг асосийси, ушбу марказнинг шундай улғу кунларда очилиши, унда иштирок этишимиз аёллик, оналик ва бувилик давримиздаги энг ҳаловатли, энг гўзал ва ажиб бир нури кун бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг “Ислам цивилизацияси марказининг Улғубек дарвозаси пештоқига Қуръони каримнинг “Иқра”, яъни “Уқи!” деган муборак оятини муҳрлаб қўйдик. Бу илоҳий сўзлар замирида ислом динининг асл маъно-мазмуну мужассам

Фарида АБДУРАҲИМОВА,
“Оила ва гендер” илмий-тадқиқот институти бўлим бошлиғи, педагогика фанлари номзоди, профессор

десақ, аини ҳақиқатни айтган бўлаемиз. Халқаро экспертлар эътирофи эътиборин билан, бугун Ўзбекистонда ислом цивилизацияси меросини ўрганиш ва тарғиб этиш бўйича эришдик. Нақадар катта имкониятларимиз, интеллектуал салоҳиятимиз борлигини дунёга намоён эта олдик. Бу билан ҳар қанча фахрлансак, гурунласак арийди”, деган сўзлари эса чиндан ҳам қалбимизга нур каби синигиб кетди.

Ҳеч шубҳасиз, ушбу улғувор марказ Ўзбекистонимизнинг доврүгини етти иқлимга янада машҳур қилади. Бунга ҳар бир юртодшимиз аини даргоҳга қадам қўйганда тўла амин бўлади.

ШОНЛИ ЎТМИШИМИЗГА МОС УЛУҒВОР МАЖМУА

Ислам цивилизацияси марказининг тантанали очилиш нафақат мамлакатимиз, балки бунун ислом олами ва жаҳон жамоатчилиги учун катта аҳамиятга эга бўлди, десам янглишмайман. Зеро, ушбу марказ юртимизнинг кўп асрлик илмий-маърифий меросини ўрганиш, асраб-авайлаш ва кенг жаҳонга намоён этиш йўлидаги энг йирик лоийҳалардан бири ҳисобланади.

Ўзбекистон заминидан етишиб чиққан буюк алломалар — Имом Бухорий, Имом Термизий, Абу Райхон Беруний, Абу Али ибн Сино каби мутафаккирлар жаҳон цивилизацияси ривожига улкан ҳисса қўшган. Уларнинг бой илмий мероси бугунги кунгача инсоният тараққиётига хизмат қилиб келмоқда. Янги очилган марказ эса ана шу бебаҳо меросни чуқур ўрганиш, илмий тадқиқ этиш ва уни замонавий усуллар орқали кенг жамоатчиликка етказишни мақсад қилган.

Марказ замонавий инфратузилмага эга бўлиб, унда ноёб қўлёзмалар, қадимий манбалар, интерактив экспозициялар ва илмий тадқиқотлар учун кенг имкониятлар яратилган. Бу ерда халқаро илмий анжуманлар, конференциялар ва маърифий тадбирлар ўтказилиши режалаштирилгани эса унинг аҳамиятини янада оширади. Мутахассисларнинг таъкидлашича, марказ келгусида жаҳон миқёсидаги илмий-маърифий масканлардан бирига айланиши кутилмоқда.

Энг муҳими, мазкур даргоҳ бугунги глобаллашув шароитида инсонларни бирлаштирувчи, тинчлик, бағрикенглик ва ўзаро ҳурмат ғояларини тарғиб этишда катта майдон бўлади.

Акmal НУРИДДИНОВ,
Ўзбекистон Бадий академияси раиси, Ўзбекистон халқ рассоми

бирлаштирувчи, тинчлик, бағрикенглик ва ўзаро ҳурмат ғояларини тарғиб этишда катта майдон бўлади. Айниқса, ёш авлодни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашда унинг ўрни беқиёс. Чунки бу ерда тарих ва замонавийлик уйғунлашиб, инсоний маънаён бойитувчи муҳит яратилган.

Хулоса қилиб айтганда, Ислам цивилизацияси маркази юртимизнинг маънавий ҳаётига ҳам янги саҳифа очди. У нафақат ўтмишни англаш, балки келажакни барпо этиш йўлида мустаҳкам пойдевор бўлади.

ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТНИ НАМОЁН ЭТУВЧИ МАСКАН

Қутбиддин БУРҲОНОВ,
Олий Мажлис Сенатининг Мудофала ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси

Бугун жаҳонда турли қарама-қаршиликлар, таҳликали вазиятлар кучайиб бораётган бир шароитда тинчлик, бағрикенглик ва маърифат ғояларини илгари суриш ҳар қачонгидан ҳам долзарб аҳамият касб этмоқда.

яшиллаш каби ишлар айнан шу қадриятларнинг амалдаги ифодаси.

Ислам цивилизацияси маркази нафақат тарихий ёдгорликлар жамланган жой, балки замонавий илмий-тадқиқот ва маърифий марказ сифатида ҳам катта аҳамиятга эга. Бу ерда жойлаштирилган экспозициялар халқимизнинг бой тарихи, цивилизацияси ва тараққиёт босқичларини яхлит ҳолда намоён этади.

Марказда жамланган нодир қўлёзмалар ва тарихий манбалар аждодларимиз жаҳон тамаддунига қўшган улкан ҳиссанинг ёрқин тиласидир. Бу ёшларимиз учун катта маънавий ва тарбиявий аҳамиятга эга. Чунки ўз тарихини билган, аждодлари мероси билан фахрланган ёш авлодига келажакда юксак натижаларга эриши олади.

Ислам цивилизацияси маркази ёшларимизни илму маърифатга қорловчи, уларни буюк алломаларимиз йўлидан боришга илҳомлантирувчи муҳим маънавий макон. Бу ерда шаклланаётган илмий муҳит янги авлод олимлари ва тадқиқотчиларини вояга етказишга хизмат қилади.

Ислам цивилизацияси марказининг 2026 йилда очилиши кутилаётган нуфузли музейлар рўйхатида киритилгани, шубҳасиз, мамлакатимиз маънавий юксалаётганидан далолат беради. Бу, аввало, давлатимиз раҳбарининг оқилона сиёсати ва илгари сурган маърифий ташаббусларининг халқаро миқёсда эътироф этилаётгани намунаси.

Мазкур марказни барпо этиш ва уни бой тарихий мерос билан таъминлашда Президентимизнинг шахсий ташаббури ва ҳиссаси беқиёс. Дунёнинг турли бурчакларида сақланаётган ноёб қўлёзмалар, тарихий ёдгорликлар ва экспонатларни юртимизга олиб келиш борасидаги саъй-ҳаракатлар бугун ўзининг амалий натижасини бермоқда. Бу эса халқимизнинг кўп асрлик тарихи ва маданий меросини қайта тиклаш, уни келажак авлодга етказишни йўлидаги муҳим қадамдир.

Ҳар бир юртодшимиз ўз оиласи, фарзандлари билан ушбу марказга бориб, халқимизнинг бой тарихи ва маънавий мероси билан яқиндан танишиши жуда муҳим. Чунки инсон ўз илдизларини, ўзлигини англагани сари қалбида Ватанга муҳаббат, миллий гуруру ва масъулият туйғулари янада мустаҳкамланади.

РАҚАМЛИ ИРРИГАЦИЯ ВА ТЕЖАМКОР ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Мамлакатимизда кейинги йилларда сув ресурсларини тежаш бўйича ўтказилаётган ислохотлар нафақат миллий, балки минтақавий барқарорликни таъминлашда ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Бу неъматдан самарали фойдаланиш, ирригация тизимларини модернизация қилиш, тежамкор технологияларни жорий этиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Ўзбекистон Республикасида сув ҳўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган концепцияси қабул қилинди. “Ўзбекистон — 2030” стратегиясида ҳам сув ресурсларидан фойдаланиш самардорлигини ошириш бўйича улкан мақсадлар белгиланган.

Ўтган йили Ўзбекистон Республикасининг Сув кодекси қабул қилинди. Президентимизнинг 2024 йил 5 январдаги “Кўйи бўғинда сув ресурсларини бошқариш тизимини такомиллаштириш ҳамда сув ресурсларидан фойдаланиш самардорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан деҳқон ва фермер хўжалиқларининг ер майдонини сув билан таъминлаш мақсадида манбанинг сувлилик даражасидан келиб чиқиб, халқ депутатлари туман кенгашларидан сув олиш лимитини тасдиқлаш бўйича янги механизм йўлга қўйилди.

Шунингдек, давлатимиз раҳбарининг 2025 йил 13 октябрдаги “Сув соҳасини рақамлаштириш жараёни янада жадаллаштириш ва барқарор ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони ҳамда 2025 йил 14 октябрдаги “Кўйи бўғинда сув ресурсларини бошқариш тизимини янада такомиллаштириш ҳамда соҳанинг хусусий сектор учун жозибадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, энди янги ёндашув асосида сув ҳисобини юритиш тўлиқ электрон шаклга ўтказилди. “Suv hisobi” ахборот платформаси орқали фойдаланилган сув миқдори аниқ ҳисобланади ва истеъмолчиларга электрон тарзда маълум қилинади. Бу тизим ҳисоб-китобларда инсон омилини камайтириш, ортиқча қозғобозликни бартараф этиш ҳамда ресурслардан фойдаланиш самардорлигини оширишга хизмат қилади.

Маълумотларнинг аниқлигини таъминлаш мақсадида “Рақамли қишлоқ хўжалиги” платформаси билан интеграция қилинади. Шу орқали суғориладиган ерлар, экин турлари ва сув лимити ҳақидаги маълумотлар автоматик янгилаб борилади.

Шунингдек, соҳадаги барча маълумотни ягона тизимда жамлаш учун Сув ҳўжалиги вазирлигининг “Сув ҳўжалигини рақамлаштириш ва мониторинг маркази” ташкил этилади. Марказ сув баланси, насос станциялари ва сув сарфи бўйича маълумотларни таҳлил этади, қарор қабул қилиш жараёнини автоматлаштириш имконини беради.

Соҳада “Давлат сув кадастри” ахборот тизими ишлаб чиқилади. У орқали сув ресурсларига оид маълумотлар тегишли вазирлик ва идоралардан йиғилади ҳамда ягона базада шакллантирилади. Бу, ўз навбатида, маълумот алмашиш жараёнини соддалаштириб, ҳисоботларни қозғода юритиш амалиётини қисқартиради. “Давлат сув кадастри” тизимини 2026 йил апрелда қадар тўлиқ ишга тушириш режалаштирилган.

Сув ҳўжалиги насос станцияларини давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш амалиёти кенгайтирилади. 2026 йилда Жиззах, Қашқадарь, Навоий, Наманган, Самарқанд ва Сирдарё вилоятларидаги насос станцияларининг 50 фоизини, 2027 йилга бориб эса Наманган вилоятидаги барча насос станцияларини хусусий шерикликка бериш режалаштирилган.

Бу борада Наманган вилоятининг Чортоқ туманида “бир насос — бир тизим” тамойили асосида “Чортоқ тажрибаси” амалга оширилади. Бунда хусусий шерик истеъмолчиларини сув лимити доирасида сув билан таъминлайди, насосларга боғланган майдонлардан ҳисобланган сув солигининг 40 фоизи хусусий шерикка тўлаб берилади. Ушбу маблаг ҳисобидан сув ҳисоби автоматлаштирилади ва насос станциялари босқичма-босқич модернизация қилинади.

Тажрибанинг мазмун-моҳияти ҳамда афзалликларини деҳқон ва фермерларга етказиш мақсадида “Сувчилар мактаби” лойиҳаси доирасида 2025-2026 йилларда ҳар бир туманда биттадан “ўқув дала шийони”

Зафар МУСТАФОҚУЛОВ,
Ўзбекистон фермерлари кенгаши
раиси ўринбосари

ташкил этилиб, 141 туманда 3500 гектар майдон қамраб олинади.

Соҳада рақамлаштириш жараёнини жадаллаштириш, ҳисоб ва ҳисобот юритишни тўлиқ автоматлаштириш, кўйи бўғинда хизмат кўрсатиш самардорлигини ошириш, давлат-хусусий шерикликни кенгайтириш бўйича аниқ вазифалар белгиланган.

Бундан ташқари: Солиқ кодексига сувни тежайдиган суғориш технологиялари жорий қилинганди ҳамда суғориш учун олинган сув ҳажми сув ўлчаш ускуналари асосида аниқланганда сув солиги ставкасига 0,5 камайтирувчи коэффициент қўлланиши; сувни тежайдиган суғориш технологиялари жорий қилинганди ҳамда суғориш учун олинган сув ҳажми сув ўлчаш ускуналари асосида аниқланганда сув солиги ставкасига 0,7 камайтирувчи коэффициент қўлланиши, сувни тежайдиган суғориш технологиялари жорий қилинмаганда ҳамда суғориш учун олинган сув ҳажми сув ўлчаш ускуналари асосида аниқланганда сув солиги ставкасига 0,7 камайтирувчи коэффициент қўлланиши; баллиқчилик учун олинган сув ҳажми сув ўлчаш ускуналари асосида аниқланганда сув солиги ставкасига 0,7 камайтирувчи коэффициент қўлланиши.

Шу билан бирга, Бош Ассамблеянинг Марказий Осиё мамлакатларининг минтақавий шериклик ва иқтисодий интеграцияни

ускуналари асосида аниқланганда сув солиги ставкасига 1,1 оширувчи коэффициент қўлланилади.

Республика бўйича 2,8 миллион гектарда, яъни суғориладиган экин майдонларининг 66 фоизда сув тежовчи технологияларни жорий қилишга эришилди.

Сўнгги йилларда томчилаб суғориш тизими жадал суръатда кенгайди. Айрим ҳудудларда пахтачилик, боғдорчилик ва сабзавотчиликда 40-60 фоизгача сув тежалишига эришилди. Бу нафақат сувни, балки ўғит ва энергия сарфини ҳам камайтирди.

Лазерли текислаш қишлоқ хўжалиги ерларида сувнинг бир хил тарқалишини таъминлади. У сув даврида ҳосилдорлигининг 15-20

фоиз ошиши кузатилди. Бу агротехнологияни фермерлар энг самарали инновациялардан бири сифатида баҳоламоқда.

Сув тежайдиган ускуналар қийматининг 30-40 фоизи, сарфланган электр энергияси тўловининг эса 100 фоизини давлат қўллаб бераётгани фермерларнинг қизиқишини янада оширди. Хукуматнинг қўшимча кредит ва лизинг имтиёзлари эса технологияни оммавий жорий этишга йўл очди. Сув истеъмолини аниқлаш, намлик сенсорлари, дрон орқали мониторинг ва автомат суғориш тизимлари қўллана бошланди. Айрим йирик хўжаликлар ишлаб чиқариш харажатини 30 фоизгача тежашга эришмоқда.

Президентимиз БМТ Бош Ассамблеясининг 80-юбилей сессиясидаги нутқида нафақат Ўзбекистон, балки Марказий Осиё давлатлари, яқин ва узоқдаги мамлакатлар, халқаро ташкилотлар ҳал этиши лозим бўлган энг муҳим масалаларга ечим топиш бўйича аниқ тақлифларни билдирди. Хусусан, ўткир тус олаётган иқлим ўзгариши муаммолари, жумладан, Орол денгизи қуришининг салбий оқибатлари жаҳон ҳамжамиятининг доимий диққат марказида бўлиши лозимлиги, сув ресурсларининг тақчиллиги, дунё аҳолисининг икки миллиарддан ортиги тоза ичимлик сувдан фойдаланиш имкониятига эга эмаслиги таъкидланди.

Мамлакатимизда Сувни тежаш бўйича бутунжаҳон форумини ўтказиш режалаштирилган, сув инқирозини барқарор тараққиёт учун жиддий таҳдид сифатида белгилаш, глобал даражада инновацион технологияларни жорий этиш учун алоҳида “Йўл харитаси” қабул қилиш зарурлиги билдирилди.

Экологик ўзгаришларнинг яна бир салбий кўриниши — иқлим миграцияси кучайиб бораётгани туфайли бу масалада кенг халқаро шериклик ва мувофиқлаштирилган сиёсат юритиш бўйича Глобал пакт қабул қилиш тақлиф этилди.

БМТ тизимлари билан ҳамкорликда минтақамизда қатор янги лойиҳа ва дастурларни амалга ошириш ташаббуси илгари сурилди. Жумладан, ЭКОСОС ва ЮНКТАД шафелигида Марказий Осиё давлатларининг иқтисодий тараққиёти масалаларига бағишланган халқаро форум ўтказилиши, ЮНИДО билан санаотда “яшил” технологияларни минтақавий ҳабини ташкил этиш, минтақамизда сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, “яшил” макон барпо этиш ҳамда демографик барқарорликка эришиш бўйича дастурларни амалга ошириш зарур.

Шу билан бирга, Бош Ассамблеянинг Марказий Осиё мамлакатларининг минтақавий шериклик ва иқтисодий интеграцияни

инновациялар ва технологиялар ҳудуди деб эълон қилиш тўғрисидаги махсус резолюцияси қабул қилиниши каби қатор самарали сазй-ҳаракатларни эслаш ўрнили.

Шунингдек, Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг 2025 йилнинг 15-16 ноябрь кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилган VII Маслаҳат учрашувида давлатимиз раҳбари 2026-2036 йилларни “Марказий Осиёда сувдан оқилона фойдаланиш бўйича амалий харақатлар ўн йиллиги” деб эълон қилиш ҳамда Сув ҳўжалиги соҳасида минтақавий компетенциялар марказини ташкил этиш ташаббусларини билдирди.

— Кўшнни мамлакатлар билан юртигаётган инновациялар оқилона сиёсат натижасида минтақамизда сув ҳўжалиги соҳасида мураккаб янги ҳамкорлик муҳити шаклланди. Бу эса барча томонлар манфаатларини тенг ҳисобга олган ҳолда конструктив муносабатларни барқарорлаштириш, трансгегаравий дарёлардан самарали фойдаланиш, сув тақсимотини мувофиқлаштиришга мустаҳкам замин яратмоқда, — дейди сув ҳўжалиги устози Шавкат Ҳамроев. — Ўзбекистон давлатларини сув ҳамкорлиги механизминини янада такомиллаштириш юзасидан минтақанинг барча давлатлари билан оқил мулоқотга тайёр.

Жумладан, Сирдарё оқими бўйича Ўзбекистондан кўйида жойлашган Қозғистон билан юртимизни фақат дарёнинг ўзи эмас, бошқа сув манбалари ҳам боғлайди. Мисол учун, Сирдарёдан сув олувчи ва юртимизнинг Тошкент ва Сирдарё вилоятларидан ўтувчи Дўстлик канали орқали Қозғистоннинг Туркистон вилояти Эттисойи ва Махтарал туманларидаги экин майдонлари суғорилади. Чирчиқ дарёси ҳавзасидан Зах, Хонум ва Катта Келес каналлари орқали Қозғистоннинг Туркистон вилояти Саригоч, Қазигурт туманлари сув билан таъминланади.

Кўшнни мамлакат ҳудудидаги Чордара сув омборидан Ўзбекистон ҳудудидаги Арнасай сув омборига сув олиш имкони мавжуд.

Улуғ неъмат бўлган сувнинг ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. У хайвонот ва наботот, бутун борлиқнинг тириклик манбаи. Глобал иқлим ўзгаришлари, ёгингарчилик миқдори камайиши ва бошқа омиллар таъсирида сезиларли камайиб, эҳтиёж йилдан йилга ортмоқда. Бугун сув Марказий Осиё халқларининг тинчлиги ва фаровонлигини таъминловчи энг муҳим ресурслардан бири экани сир эмас.

Дилшод УЛУҒМУРАДОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Сўнгги йилларда давлатимиз раҳбари томонидан сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, трансгегаравий сувларни адолатли бошқариш ва минтақамизда сув хавфсизлигини таъминлашга қаратилган қатор муҳим халқаро ташаббуслар илгари сурилатганининг боиси ҳам шу. Ушбу ташаббуслар минтақамизда барқарор ривожланишни таъминлаш, экологик муаммоларни ҳал қилиш ва давлатлар ўртасида ишончли ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган. Шу жумладан, Президентимиз ташаббуси билан БМТ шафелигида Оролбўйи минтақаси учун кўп шериклик траст жамғармаси ташкил этилиши, БМТ Бош Ассамблеясининг Оролбўйи минтақасини экологик

инновациялар ва технологиялар ҳудуди деб эълон қилиш тўғрисидаги махсус резолюцияси қабул қилиниши каби қатор самарали сазй-ҳаракатларни эслаш ўрнили.

Шунингдек, Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг 2025 йилнинг 15-16 ноябрь кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилган VII Маслаҳат учрашувида давлатимиз раҳбари 2026-2036 йилларни “Марказий Осиёда сувдан оқилона фойдаланиш бўйича амалий харақатлар ўн йиллиги” деб эълон қилиш ҳамда Сув ҳўжалиги соҳасида минтақавий компетенциялар марказини ташкил этиш ташаббусларини билдирди.

— Кўшнни мамлакатлар билан юртигаётган инновациялар оқилона сиёсат натижасида минтақамизда сув ҳўжалиги соҳасида мураккаб янги ҳамкорлик муҳити шаклланди. Бу эса барча томонлар манфаатларини тенг ҳисобга олган ҳолда конструктив муносабатларни барқарорлаштириш, трансгегаравий дарёлардан самарали фойдаланиш, сув тақсимотини мувофиқлаштиришга мустаҳкам замин яратмоқда, — дейди сув ҳўжалиги устози Шавкат Ҳамроев. — Ўзбекистон давлатларини сув ҳамкорлиги механизминини янада такомиллаштириш юзасидан минтақанинг барча давлатлари билан оқил мулоқотга тайёр.

Жумладан, Сирдарё оқими бўйича Ўзбекистондан кўйида жойлашган Қозғистон билан юртимизни фақат дарёнинг ўзи эмас, бошқа сув манбалари ҳам боғлайди. Мисол учун, Сирдарёдан сув олувчи ва юртимизнинг Тошкент ва Сирдарё вилоятларидан ўтувчи Дўстлик канали орқали Қозғистоннинг Туркистон вилояти Эттисойи ва Махтарал туманларидаги экин майдонлари суғорилади. Чирчиқ дарёси ҳавзасидан Зах, Хонум ва Катта Келес каналлари орқали Қозғистоннинг Туркистон вилояти Саригоч, Қазигурт туманлари сув билан таъминланади. Кўшнни мамлакат ҳудудидаги Чордара сув омборидан Ўзбекистон ҳудудидаги Арнасай сув омборига сув олиш имкони мавжуд.

Бугунги кунда Ўзбекистон ва Қозғистон ўртасида трансгегаравий сув ресурсларидан биргаликда фойдаланиш масалалари конструктив руҳда ҳал этиб келинмоқда. 2025 йил 15 ноябрда стратегик шерикликни мустаҳкамлаш мақсадида Ўзбекистон ва Қозғистон хукуматлари трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

Битим трансгегаравий сув объекти-ридан биргаликда фойдаланиш ва уларни бошқариш тўғрисидаги битимни имзолади. Айни пайтда битимни амалга ошириш учун зарур ички давлат тартиб-таомиллари мамлакатимиз томонидан яқунлади. Хужжатнинг кучга кириши учун Президентимизнинг “Халқаро

каналли насос станциялари каскади, Бухоро вилоятида Аму-Бухоро машина канали насос станцияси орқали сув олинади. Ўз навбатида, Қарши магистрал канали орқали Туркманiston ҳудудида сув етказиб берилади. Қарши магистрал канали насос станциялари каскадининг 6 та насос станцияси Туркманiston ҳудудида жойлашган. Ўзбекистонлик сувчилар кўшнни давлат ҳудудига ўғит, уларни ишлади.

Бундан ташқари Қарши магистрал каналларидан фойдаланиш бошқармаси, Аму-Бухоро машина каналларидан фойдаланиш бошқармаси тизимида Туркманistonнинг 700 нафарга яқин фуқароси ўзбекистонлик мутахассислар билан биргаликда ишлади.

Туркманiston Амударёдан ўз ҳудудидаги Қорақум ва бошқа каналлар ҳамда кичик насос станциялари орқали сув олади. Ўзбекистоннинг Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда Туркманistonнинг Тошовуз вилояти ҳудудларини сув билан таъминловчи Туямуён сув омбори эса икки мамлакат чегара ҳудудларида жойлашган. Ундан чиқариладиган сув Туркманандар ҳамда Чапқирғоқ магистрал каналлари, шунингдек, Туямуён гидроузелининг пастки қисми, Амударёнинг чап томонидан Хонёп, Жумабой соқа, Қилич-ниязбой ва Қипчоқ-Бўзус каналлари орқали Тошовуз вилояти ҳудудларига етказиб берилади.

Ўзбекистон ва Туркманiston ҳукуматлари ўртасида Сув масалалари бўйича Ўзбекистон — Туркманiston ҳукуматлари қўшма комиссияси ишламоқда. Туркманiston сув ҳўжалиги соҳаси билан кадрлар тайёрлаш бўйича ҳам ҳамкорлик йўлга қўйилган. Бугунги кунда “Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти” миллий-тадқиқот университетида 2000 нафарга яқин туркман талабаси тахсил олмақда.

Шунингдек, Ўзбекистон, Қирғизистон ва Қозғистон сув ҳўжалиги ҳамда энергетика идоралари ўртасида Тўхтагул сув омборида Ўзбекистон ва Қозғистонда суғориладиган ерларда вегетация даврини барқарор ўтказиш учун зарур бўлган сув ҳажмини тўплагича қаратилган уч томонлама ҳамкорлик йўлга қўйилган. Уч давлатнинг сув ҳўжалиги ва энергетика идоралари раҳбарлари учрашувлари яқунлари бўйича Тўхтагул сув омбори сатҳини критик даражагача пасайиб кетишининг олдини олиш, шунингдек, ўзаро электр энергияси етказиб беришни таъминлаш масалалари юзасидан мунтазам равишда баённомалар имзолаб келинмоқда.

Сув ҳўжалиги вазирлигининг Халқаро алоқалар ва Жаҳон савдо ташкилоти масалалари бўлими бошлиғи Отабек Ҳазратовнинг маълум қилишича, бугунги кунда Ўзбекистон Марказий Осиё мамлакатлари билан сув масалалари бўйича алоқаларни Оролни кутқариш халқаро жамғармаси ва Давлатлараро сув ҳўжалигини мувофиқлаштириш комиссиясида, сувдан фойдаланиш бўйича ҳукуматлараро ишчи гуруҳлар доирасида изчил ривожлантиряпти.

Яна бир янгилик. 2026 йил 25-26 март кунлари Тошкент шаҳрида сув ресурсларини бошқариш сув хавфсизлиги масалаларига бағишланган йирик халқаро форум — “Tashkent Water Week — 2026” ўтказилади. Форум Ўзбекистон ҳукумати ташаббуси билан ташкил этилмоқда ва унда давлат органлари, халқаро ташкилотлар, илмий муассасалар ҳамда бизнес вакиллари иштирок этиши кутуляпти.

“Tashkent Water Week”нинг марказий тадбири Халқаро сув форуми ҳисобланади. Форум доирасида Марказий Осиёда сув хавфсизлиги, трансгегаравий сув ресурсларини бошқариш, иқлим ўзгариши ва сув танқислиги, сув инфратузилмасини модернизациялаш, инновацион технологиялар ва рақамлаштириш каби масалалар муҳокама қилинади.

Шунингдек, форум доирасида сув ва қишлоқ хўжалиги, гидроэнергетика ва ресурслар баланси, инновациялар ва рақамли технологиялар, илм-фан ва таълим каби 8 та тематик сессия, тақдиротлар, учрашувлар ўтказилиши режалаштирилган. Бу тадбир Марказий Осиёда сув ресурсларини барқарор бошқариш, сув танқислиги муаммолари ва инновацион ечимларни муҳокама қилиш учун муҳим минтақавий платформа бўлиб хизмат қилади.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Президентининг сув соҳасида нафақат ўз халқи, балки минтақа халқларининг манфаатини кўзлаб ҳалқаро минбарларда илгари сураётган ташаббуслари кенг қўлоқ ёйиб, ўз натижаларини бермоқда. Қўшнни давлатлар умумий бойлик ҳисобланган сувдан оқилона фойдаланиш, ресурсларни самарали бошқариш ва минтақамизда сув танқислигини камайтиришдек эзгу мақсад йўлида бир ёқадан бош чиқариб, аҳиллик билан зиммаларидаги шарафли вазифаларини адо этаётгани бунинг тасдиғидир.

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

Дахлдорлик ҳисси

ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИК МАЛАКАЛИ КАДРЛАРГА БОҒЛИҚ

Рақамли технологиялар замонавий давлат ривожига муҳим ўрин тутди. Шу маънода, юртимизда ёшларнинг ахборот технологиялари соҳаси бўйича билим ва салоҳиятини намоён қилиши, таҳлилий фикрлаши, иқтидори ва ижтимоий мослашуви учун зарур шароит яратишга катта эътибор қаратилаётгани диққатга сазовор. Хусусан, БАА билан ҳамкорликда 2019 йилда бошланган “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси доирасида 2 миллиондан ортиқ ёшларимиз билим ва кўникмаларини оширди.

“Эл-юрт умиди” жамғармаси кўмагида 100 га яқин ўғил-қизларимиз дунёнинг энг нуфузли университетларида таҳсил олмақда. Қолаверса, мамлакатимизда ахборот технологиялари хизмати экспорти ҳажми ўтган йиллардагига нисбатан 4,5 қарра ўсиб, 1 миллиард долларга яқинлашгани ҳам соҳадаги ислохотлар натижадорлигини тасдиқлайди.

Президентимиз ўтган йили Халқаро конгресс марказида сунъий интеллект бўйича халқаро форумнинг тантанали очилиш маросимида 2030 йилга қадар фақат АТ хизматлари экспорти қийматини 5 миллиард долларга етказиш, соҳада етишиб чиқадиган миллионлаб ёшлар учун юқори даромадли иш ўринларини очиб бўйича катта марралар олинганини таъкидлаганди.

Давлатимиз раҳбари қайд этганидек, ҳозирги тез ўзгараётган замонада барча соҳага ахборот технологияларини билган кадрлар сув ва ҳаводек зарур. Бу жаҳадаги хизматлар ҳам, экспорт ҳам айнан малакали кадрларга боғлиқ. Шу боис, ахборот технологиялари мутахассисларини тайёрлаш учун зарур инфратузилма босқичма-босқич кенгайтирилиб, такомиллаштирилди.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясида рақамли технологияларни ривожлантирган ҳолда мамлакатни минтақавий АТ хабига айлантиришга доир қатор вазифалар белгиланган. Хусусан, АТ хизматлари ва дастурчи маҳсулотлар экспорти қийматини 5 миллиард долларга етказиш ва 300 минг кишини ушбу соҳада ишли қилиш мақсади белгиланган.

Бунинг учун ҳудудларда ахборот технологиялари инфратузилмаси ва венчур

бозорини ривожлантириш, маҳаллий корхоналарни экспорт даражасига олиб чиқиш, юртимизда халқаро компаниялар офисларини очиб каби йўналишларда рақамли трансформация лойиҳалари амалга оширилмоқда. Янги АТ компаниялари ташкил этилиб, чет эл сармоясига тобора кўп жалб этилмоқда. Ёшларни мазкур соҳа билимдонни этиб тайёрлашда давлат ташкилотлари билан бирга нодавлат ташкилотларнинг ҳам салмоқли ўрни бор.

— Давлатимиз раҳбарининг тегишли қарори билан халқаро АТ сертификатига эга ёшларнинг ўқиш ҳамда ушбу сертификатларни олиш харажати 60 фоизгача қисм қоплаб берилди. Шунингдек, инглиз тилини билиш бўйича В2 ва ундан юқори даражадаги сертификатга эга ўғил-қизларнинг халқаро АТ сертификатини олиш харажати эса тўлиқ қопланмоқда. — дейди Тошкент таълим академияси ўқув маркази раҳбари Шоҳрух Ержанов. — Фаолият бошлаганимизга қарий уч йил бўлди. Ҳозир асосий мақсадимиз соҳага замонавий инновацияларни, хорижий тажриба асосида замонавий услубларни жорий этиш, ёшлар ва хотин-қизларнинг билими ҳамда кўникмасини оширган ҳолда бандлигини таъминлашга кўмаклашишдан иборат. Ўқув марказида ёшлар ўндан ортиқ йўналиш бўйича касб-хунар ўрганади. Утган даврда бу ерда 2000 дан зиёд ёш АТ бўйича таълим олиб, махсус сертификатга эга бўлди. Биргина ўтган йили таълим муассасасини битирган

300 дан ортиқ йигит-қиз халқаро таълим сертификатини олди. Шунингдек, АТ соҳасига оид янгиликлар, ихтиролар қилиш, истеъдодли ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиш ҳамда илмий фаолиятга жалб этишни мақсад қилганмиз. Бугун меҳнат бозори, иш бериувчилар жуда талабчан. Биргина чет тилини билишининг ўзи етарли эмас. Айнан шунинг учун ҳам таълим муассасамиз ушбу йўналишда халқаро CompTIA, Oracle, Juniper ташкилотлари билан ҳамкорликда битирувчиларга шу ташкилотларнинг халқаро миқёсда тан олинган сертификатларини беради. Бугун ўзига муносиб, даромадли иш топаман деган ҳар бир ёш учун бундай сертификатлар жуда муҳим. Бу каби сертификатга эга ёшлар Ўзбекистонда туриб ҳам бошқа мамлакатларда онлайн фрилансерлик қилиши мумкин.

Таълим маркази Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги, Ёшлар ишлари агентлиги, Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги билан ҳамкорликда қатор хайрли ишларни амалга ошириб келмоқда. Жумладан, мактаб ўқувчиси ёки битирувчиси камбағал оила реестрига киритилган бўлса, мутлақо bepul таълим олиши мумкин. Аҳамиятлиги тингловчилар бошланғич жараёнда то мутахассис даражасига етгунчага тайёрланади. Шу билан бирга, ишсиз фуқаролар ҳам қисқа муддатли курсларда ўқитилиб, бандлик бўлимига юборилмоқда.

Лутфулла СУВОНОВ, “Янги Ўзбекистон” мухбири

Фикр

Янги Ўзбекистонни сиёсий, ҳуқуқий ва ижтимоий-иқтисодий модернизация қилиш борасидаги ислохотларда инсон ҳуқуқлари, айниқса, аёллар ва болалар ҳуқуқларини таъминлаш асосий ўрин эгаллайди. Юртимизда хотин-қизлар ва болаларнинг маънавий-интеллектуал салоҳиятини юксалтириш, саломатлигини мустаҳкамлаш, оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида қонунчилигимизда ҳуқуқий қафолатлар мустаҳкамланган.

ҲАР БИР АЁЛ ҲИМОЯЛАНГАН, ҲАР БИР БОЛА ХАВФСИЗ ВА БАХТЛИ

Жумладан, Жиноят ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларда оиладаги зўравонликни жиноят деб ҳисобловчи ҳамда аёллар ва болаларни қўшма ҳимоя механизми билан таъминлайдиган Хотин-қизлар ва болалар ҳуқуқлари, эркинликлари, қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштириш муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида қонун қабул қилинган.

Қонунларимизда хотин-қизлар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда уларга зўравонлик ва таъзия қилган айбдорларга тегишли жавобгарлик белгиланган бўлса-да, тергов ва судларда бу каби ишларни сифатли қўриб чиқиш, айбдорларга қилиншига яраша қонуний чора қўриш, жабрланганларнинг ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилиш билан боғлиқ масалаларда қонунларни янада такомиллаштириш зарурати мавжуд эди.

Президентимизнинг шу йил 3 мартдаги “Аёллар ва болалар ҳуқуқларининг ҳимоясини кучайтириш ҳамда уларга нисбатан таъзия ва зўравонлик ҳолатларининг олдини олиш бўйича қўшимча ташкилий-ҳуқуқий чоралар тўғрисида”ги фармони бу борадаги ишларни юқори босқичга кўтариш, эрта никоҳнинг олдини олиш, зўравонликка қарши тизимни кучайтириш ва жабрланганларни қўллаб-қувватлашга қаратилган.

Хусусан, ҳужжат бир неча муҳим вазифани қамраб олган. Аввало, аёллар ва болаларга нисбатан ҳар қандай таъзия ва зўравонликка қарши кураш тизими янада кучайтирилди. Жумладан, фармонга биноан вояга етмаган

Фотима ИСМОИЛОВА, Жиноят ишлари бўйича Чилонзор тумани суди раисининг ўринбосари

шахслар билан никоҳ тузишга даъват этганилик (қизиқтирилганлик) ва уни тарғиб қилганлик, фуқароларнинг ўзини ўзи боқариш ва ФХДЁ органлари, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари, диний идора вакилларининг эрта никоҳ ёки 16 ёшгача бўлган ҳомилдорлик билан боғлиқ ҳолатлар ҳамда бошқа қонунбузишлар тўғрисида ички ишлар органлари ва “Инсон” ижтимоий хизматлар марказларига хабар бермаганлиги учун маъмурий жавобгарлик белгиланган назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари, шахвоний шилқимлик учун белгиланган 5 суткагача маъмурий қармоқ жазосини ошириш, педофиллар учун

шахслар билан никоҳ тузишга даъват этганилик (қизиқтирилганлик) ва уни тарғиб қилганлик, фуқароларнинг ўзини ўзи боқариш ва ФХДЁ органлари, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари, диний идора вакилларининг эрта никоҳ ёки 16 ёшгача бўлган ҳомилдорлик билан боғлиқ ҳолатлар ҳамда бошқа қонунбузишлар тўғрисида ички ишлар органлари ва “Инсон” ижтимоий хизматлар марказларига хабар бермаганлиги учун маъмурий жавобгарлик белгиланган назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари, шахвоний шилқимлик учун белгиланган 5 суткагача маъмурий қармоқ жазосини ошириш, педофиллар учун

Ботир УСМОНОВ, Тошкент кимё-технология институти ректори, техника фанлари доктори, профессор

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАГИ ИННОВАЦИЯ — ТАРАҚҚИЁТ ПОЙДЕВОРИ

даги олий ўқув юртлири сони икки ярим баробар кўпайиб, умумий миқдори 200 дан ошгани фикримизнинг ёрқин далилидир. Шу билан бирга, навқирон авлоднинг олий таълимга қамраб олиш даражаси 9 фоиздан 38 фоизгача оширилгани жамиятда интеллектуал салоҳиятнинг қатламнинг шаклланишига хизмат қилмоқда. 380 дан ортиқ олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларининг глобал ахборот маконидаги тегишли ресурслар билан интеграциялашуви таъминланди. Натижада маҳаллий олимларнинг хорижий нуфузли нашрлардаги иштироки икки ярим баробар кўпайди. 2017 йилдан бошлаб тизимнинг учинчи муҳим компоненти бўлган ишлаб чиқариш соҳасини илм-фан билан боғлаш орқали босқичма-босқич юксалиш жараёнига асос солинди.

Шундай бўлса-да, эришилган натижалар билан чеklangи қилиш бугуннинг талабларига жавоб бермайди. Илм-фан ва инновация фаолият иштирокчилари ташқи ҳамкорлар билан алоқа ўрнатди ҳамда халқаро ахборот ресурсларидан фойдаланиш имконияти кенгайди. Бироқ шундай шароитда ҳам маҳаллий даражадаги муаммолар ўз ечимини кутмоқда. Хусусан, таълим, фан ва ишлаб чиқариш ўртасидаги ички интеграция жараёни ханузгача суст кечмоқда. Маҳаллий илмий-ахборот инфратузилмаси субъектларининг ўзаро тараққий фаолият юритиётгани ва ахборотларнинг қисий таҳлилидаги рақамлар номуносаблиги каби омиллар соҳа ривожига маълум маънода тўсиқ бўлмоқда. Ушбу бўшлиқларни тўлдирish маҳаллий илмий ишланмаларни тўғридан тўғри иқтисодий тармоқларига жорий этишни тезлаштиришда гоят муҳим аҳамият касб этади.

Шу ўринда минтақавий инновацион тизим тушунишаси моҳиятига алоҳида тўхталиб ўтиш мақсадга мувофиқ. Ҳудудларда соҳа ва соҳалараро ички ҳамда ташқи интегра-

Камолот пиллапояси

цияни кучайтириш орқали маҳаллий иқтисодийни юксалтириш мумкин. Замонавий инфратузилма объектлари, хусусан, технопарклар, олий таълим ва илмий-тадқиқот ташкилотлари ҳамда саноат корхоналари фаолиятининг ўзаро узвийлигига эришиш мазкур тизимнинг асосий шартидир. Бундай ёндашув маҳаллий хомаёш ресурсларини чуқур қайта ишлаш, импорт ўринини босувчи ва экспортга йўналтирилган махсулотлар ишлаб чиқаришга замин яратди. Қолаверса, инновацион ва инвестицион жараёнда, шунингдек, рақамли ҳамда “яшил” иқтисодийни жадаллаштириш муҳим аҳамиятга эга. Яратувчанликни рағбатлантириш, илмий-тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ҳамда илмий салоҳият ва ахборот-ресурс марказларининг бой захираларидан оқилона фойдаланиш минтақавий тараққиётнинг қалти бўлиб хизмат қилади.

Ҳар қандай жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида энг ҳал қилувчи омил сифати таълим-тарбия тизимидир. Айнан шу тизим орқали жисмоний, ахлоқий, маънавий ва руҳий жиҳатдан баркамол, ўз соҳасининг назарий ва амалий билимларини пухта эгаллаган миллий кадрлар авлоди тайёрланади. Бевосита шафқатсиз рақобат муҳитида тобланиши ёш мутахассисларнинг соҳа амалиётда, таъбир жуз бўлса, ишлаб чиқаришнинг қайноқ дошқозониде шаклланиши келажакдаги муваффақиятларнинг асосий гаровидир. Бундай мураккаб вазифа эса, ўз навбатида, олийгоҳ, лаборатория ва завод ўртасида мустаҳкам кўприк барпо этилиши тақозо қилади. Шу билан бирга, илмий-ахборот инфратузилмаси манбаларининг “илм-фан — ишлаб чиқариш — инновация” тамойили асосида узвий ишлаш талаб этилади. Шундагина муаммонинг пайдо бўлишидан

илмий гоиянинг туғилишигача, интеллектуал мулк объекти ишлаб чиқишидидан стандартлар жорий этилиб, реал инновация сифатида иқтисодийга кириб боришигача бўлган эко-муҳит замири тўлақоли ҳаракатга келади.

Тараққиётимизнинг ҳозирги ўта масъулиятчи босқичи юқори малакали олий ва ўрта бўғин кадрларини тайёрлаш билан чеklangи қолмай, илмий тадқиқот фаолиятини янада такомиллаштиришни кун тартибига қўймоқда. Мамлакатдаги интеллектуал ва моддий ресурсларни йирик илмий-амалий дастурлар ҳамда истиқболли инновацион лойиҳаларга йўналтириш зарур. Бу ресурслар иқтисодий-иқтисодий тезкор ривожига бевосита ижобий таъсир кўрсатади. Уларни ишлаб чиқариш тармоқлари билан уйғунлаштирган ҳолда шакллантириш эса даврнинг кечиктириб бўлмаз талабидир. Ушбу жараёнда аудиториядаги назарий, лабораториядаги синов ва цеҳадаги амалиётнинг ўзаро узвий алоқдорлигини таъминлаш тизимли ислохотларнинг бош мезонига айланмоғи лозим.

Олий таълим муассасалари ва илмий-тадқиқот ташкилотларининг бевосита ишлаб чиқариш корхоналари билан инновацион ҳамкорлигини мутлақо янги ва юқори босқичга олиб чиқиш мақсадида қатор тизимли ёндашувларни амалиётга кенг жорий этиш мақсадга мувофиқ. Дастлаб олийгоҳлардаги мутахассислик кафедралари ва илмий лабораториялар негизда муайян ишлаб чиқариш муаммосига йўналтирилган инновацион гуруҳларни ташкил этиш лозим. Улар фаолиятининг самарадорлигини ошириш учун ягона маълумотлар банкини шакллантириш талаб этилади. Бу банк йил кесимида мунтазам янгиланиб бориши ҳамда барча соҳадаги корхона, ташкилот ва илмий муассасаларни ўзида жамлашни лозим. Шу билан бирга, саноат тармоқларидаги илмий-техник муаммоларнинг ягона ахборот базасини яратиш орқали олимларимизнинг изланишларини айнан жамият

умрбод озодликдан маҳрум қилишга бўлган жазони белгилаш, Жиноят кодексининг 118- ва 119-моддаларидаги жинсий жиноятларни вояга етмаган шахсларга нисбатан содир этган маҳкумларни манзил-колонияларга ўтказмаслик, Жиноят кодексининг 6 та моддасидаги жинсий жиноятлар бўйича ишларни тергов қилиш ваколатини ички ишлар органларидан прокуратурага ўтказиш ҳам шулар жумласидан.

Шунингдек, зўравонлик ҳолатини содир этган шахснинг руҳиятида бузилиш мавжудлигига асослар бўлган тақдирда, маъбурий амбулатор психиатр кўригидан ўтказилишини ташкил этиш, руҳиятида бузилиш аниқланганда белгиланган тартибда тиббиёт муассасасига жойлаштириш зарурлиги белгиланмоқда.

Хотин-қизларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро стандартлар ва илгор хорижий амалиётни ўргатган ҳолда, уларни айнан жинси сабабли қасддан ўлдирishi (фемидид), оила азёларини қасддан ўлдирishi (фамилцид), шахсни эркига қарши ноқонуний таъқиб қилиш (сталкинг), интернет ёки ижтимоий тармоқларда содир этиладиган зўравонлик (киберзўравонлик), вояга етмаган шахслардан жинсий мақсадда фойдаланиш ҳамда шу мақсадда интернет орқали вояга етмаган шахснинг ишончини қозониш (онлайн гриминг) учун қонунчиликда жавобгарлик белгиланган тақлиф этилди.

Энг муҳим, фикр эшнни 21 ёшга етказиш орқали ёшларни онлига ва масъулиятчи оила қуришга рағбатлантириш, ҳомилдор талаба-қизларга ва ёш оналарга олий таълимни давом эттириш имконини яратиш, жинсий жиноятлар бўйича терговни фақат прокуратурага топшириш, агрессорлар билан ишлаш тизимини кучайтириш каби комплекс чораларни қамраб олади.

Бу чоралар натижасида жабрланувчиларнинг ҳимоси кучаяди, тергов ва суд жараёндарининг сифати ошади, зўравонлик қурбонлигига тез ва самарали ёрдам кўрсатилади. Зўравонлик ҳолатлари кескин камаяди ва жазо муқаррарлиги таъминланади.

Ҳар бир аёл ўзини ҳимояланган, ҳар бир бола эса хавфсиз ва бахтли қилиши — янги Ўзбекистоннинг энг муҳим мақсадларидан. Жамиятда тинчлик, ўзаро ҳурмат ва адолат қарор топса, инсонлар ўзини эркин ва бахтли қили қилади. Одамлар тинч яшайдиган мамлакатда меҳнат унумдорлиги, ижтимоий барқарорлик ва тараққиёт ҳам юксалади. Шу боис, аёллар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, оилаларда соғлом муҳит яратиш давлат тараққиётининг муҳим омилдир. Одамлар тинч ва ҳаётдан рози яшаса, давлат ҳам барқарор ривожланади.

Шундай экан, барчамиз биргаликда зўравонликка қарши муросасиз жамият қуриш, оила институтини мустаҳкамлаш ва келажак авлод учун янада адолатли, меҳрибон ва хавфсиз муҳит яратишга ҳисса қўшайлик. Зеро, мазкур фармон инсон ҳуқуқларини таъминлаш, оила институтини мустаҳкамлаш ва келажак авлод учун хавфсиз ҳамда барқарор жамият барпо этиш йўлидаги муҳим қадамлардан.

учун зарур ечимлар томон йўналтириш мумкин.

Жойларда соҳа компонентларининг реал ҳолатини танқидий таҳлил қилиш, узвий ҳамкорликда ишлашни қафолатловчи таъсирчан механизмларни қўллаш орқали давлат ва жамият ҳаётида фаровонлиқни таъминлашга хизмат қилувчи улкан натижаларни қўлга киритиш мумкин. Давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишга йўналтирилган жамоавий ҳамкорлиги натижасида олий ўқув юртлири, илмий марказлар ва заводлар ўртасидаги интеграция мустаҳкамланади. Соҳа компонентлари интеграциясида юзага келётган муаммолар тизимли таҳлил қилиниб, уларни бартараф этиш бўйича муайян чора-тадбирлар дастури шакллантирилади. Ҳар бир субъектнинг ўз вазифасини тўлақоли аниқлаш, ёндаш соҳалардаги фан, таълим ва амалиёт уйғунлашуви орқали ички ва ташқи алоқалар кучаяди ҳамда мамлакатда соғлом инновацион муҳит қарор топади.

Ижтимоий ва иқтисодий соҳалардаги бундай чуқур интеграциялашган ёндашув орқали жамиятда билимлар концентрацияси таъминланади, ноёб ихтироларнинг ворисийлик асосида авлоддан авлодга ўтиб сайқалланишига замин яратилади. Уларнинг илмий лабораториялардан чиқиб, юқори даражадаги инновация макомига кўтарилиши ва йирик ишлаб чиқариш кластерлари тизимига сингиб кетиши учун барча зарур шарт-шароит ҳозирланади. Мамлакат миқёсида бутунлай янги илмий ишланмаларга асосланган инновацион кичик корхоналар ва стартаплар фаолиятининг мустаҳкам ҳуқуқий асослари ишлаб чиқилади. Бундай корхоналар юқори даражадаги билим ва технология ечимларини талаб қилади. Шу билан бирга, уларнинг ялли ички махсулотдаги улуши кескин ортади.

Таълим, илм-фан ва ишлаб чиқариш ўртасидаги узвийлиқни таъминлаш, бу уч буюк кучни ягона мақсад йўлида бириштириш мамлакатимиз келажакни қуришда энг муҳим қадамдир. Бу йўл мамлакатимизни ривожлантириш, интеллектуал салоҳиятни баланд ва иқтисодий рақобатбардор давлатлар қаторига олиб чиқади. Шу боис, ҳар бир олим, ҳар бир педагог ва ҳар бир тадбиркор дахлдорлик тўғрисидаги аниқланган ҳақда эртаним фаровонлиги учун хизмат қилмоғи айни мудао.

Урф-одат, анъаналар негизда халқнинг тарихий ўзлиги яшаб, авлоддан авлодга ўтиб келар экан, уларга бот-бот қайтаверишимизда ҳам ички бир руҳий эҳтиёж бўлса, не ажаб.

Боқий мерос

ТЕРАН ИЛДИЗЛАРГА ҚАЙТИШ АЙЁМИ

Омонлик, омонлик, ҳеч кўрмайлик ёмонлик, Янаги йил шу кунларга эсон-омон етайлик!

Болалигимизда кўкларнинг илк нишонлари — сийрак тортиган қор қўйнидан қимтинибгина буй чўзаётган оқ, сарик бойчечакларни узиб, суюнчи сўраб юргганимизда бобо-бувиларимиз хар гал юз-кўзига суртиб такрорлайдиган айтим эди бу. Биз — болалар у дамда, эҳтимол, катталарнинг шу каби бир-бирдан қизиқ, аллақандай сирли сўзлари, кўшиқларига, гўёки шак-шубҳасиз қилиниши лозим бўлган муқаддас амрдек бажариладиган хатти-ҳаракатларига, уларнинг мазмун-моҳиятига тушунмаган, англамагандирмиз. Лекин савқи табиий равишда барчасининг табиат билан қандайдир уйғунлигини сезар, уларга тақлидан тушуниб-тушунмай такрорлаб юрардик ўша айтимларни, бениҳоя табиий қабул қилардик.

Умуман, қишнинг совуқ нафаси аста-секин чекиниб, табиатда кечадиган ўзгаришлар, яшиланиш инсонлар қалбига ҳам ўзгача таъсир этади, гўё узок ўтмишдан келаётган, тупроқ ҳидига қоришиб кетган қадимий бир оҳанг кеза бошлайдиган томиларимизда. Баҳор билан инсонларнинг асрлар давомида тўпланган руҳий тажрибаси, умид ва тилаклари, кўшиқларига сингиб кетган яшовчан хотира-си ҳам қайта уйғонгандек бўлади.

Мавсумий маросимлар ана шу хотиранинг энг қадимий қатламларидан биридир. Йил фасллари алмашгани сайин инсон ҳам табиат билан бирга яшайши, унинг ҳавоси билан нафас олиши ўрганган. Дунёда бирор халқ йўқки, турли муносабатлар билан оммавий байрамлар нишонланмасин. Байрамлар бутун халқ тайёргарлиги билан ўтказилади. Катта шодибоналар режалаштирилади. Махсус таомлар пиширилади, байрам либослари тиклади, ўйин-кулгилар, сайиллар, томошалар, мусобақалар уюштирилади. Шунинг учун миллий байрамлар тизимида халқ тарихи, миллий хусусиятлар ҳақида тасаввур ҳосил қилиш мумкин.

Мазкур тасаввурларни оилавий, муайян ҳудуд аҳолиси ўртасидаги маросимлар, қолаверса, миллий урф-одатлар тўлдирди, мукамаллаштирди. Демак, урф-одат, анъаналар негизда халқнинг тарихий ўзлиги яшаб, авлоддан авлодга ўтиб келар экан, уларга бот-бот қайтаверишимизда ҳам ички бир руҳий эҳтиёж бўлса, не ажаб. Айни маънода, халқимизнинг бир неча минг йиллик ўтмиши хотирасини ўзда жо этган Наврўз тантанаси арасида ушбу байрам билан, кўклар билан боғлиқ мавсумий маросимлар ҳақида яна бир бор сўз юритишимиз, ўйлашимизки, айни вақти.

Баҳорий маросимлар фольклори халқ маданиятининг айниқса бой ва ранг-баранг қатламларидан биридир. Бу маросимлар орасида “Бойчечак хабари” ёки бойчечак сайли, “Қозон тўлди”, Наврўз сайли, сумалак сайли, лола сайли, “Тули сурх” ёки қизил гул сайли,

Аслиддин АБДУРАЗЗОҚОВ,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

“Шох мойлар”, шунингдек, ёмғир ёғдириш ёки уни тўхатиш билан боғлиқ маросим айтимлари алоҳида ўрин эгаллайди. “Суст хотин”, “Сўз хотин”, “Чайла қозоқ” каби маросимлар халқнинг табиат билан боғлиқ тасаввурлари, об-ҳаво ҳодисаларини рамзий тарзда англашга бўлган уринишларини акс эттиради. Буларнинг барчаси халқнинг қадимий дунёқарши, мифологик тасаввурлари ва табиат билан уйғун ҳаёт тарзининг бадий ифодасидир.

Жумладан, юртимиз ҳудудида анъанавий тарзда ўтказиб келинган гул сайиллари орасида энг қадимий ва кенг тарқалган маросимлардан бири “Бойчечак хабари”дир. Бу маросим тарихан мағик характерга эга бўлган қадимий удулардан бири сифатида Наврўз арафасидаги шодибоналар қаторида ўтказилган. Баъзи ҳудудларда болалар бир даста бойчечакни узун ёғочнинг учига боғлаб, уни бандан кўтариб, қишлоқ кўчаларини айланган:

*Адирлар тўла чечак,
Биз келдик уча-уча,*

*Бойчечаким-бойчечак,
Кутиб олдинг, ҳой чечак...*

Мазкур одат орқали баҳорнинг келгани, қишнинг орта чекингани рамзий тарзда эълон қилинган. Қадимий бойчечак маросимларида қиш ва кўклар курашини ифодаловчи саҳналар ҳам мавжуд бўлган. Унда қиш ва ёз тимсоллари рамзий жанг қилиб, айтим-қўшиқлар орқали бахшланган. Бу саҳналарда табиатдаги фасллар алмашинуви халқона тасаввурлар воситасида жонлантирилган. Маросим давомида одамлар Наврўзга соғ-омон етиб келгани учун шукрона айтиб, бир-бирларига эзгу тилақлар билдирган.

Халқ тафаккурининг бетакрор мўъжизаларидан бири бўлган Наврўз байрами ана шу баҳорий маросимлар тизимининг энг

улуғи сифатида замонлар оша яшаб келмоқда. Табиат ва жамиятдаги янгиланишни ўзда муҳассам этган бу байрам халқнинг дунёқарши, турмуш тарзи, миллий анъаналари ва бадий тафаккурининг энг муҳим ютуқларидан озиқланиб, асрлар давомида бойиб, такомиллашиб борган. Айни даврда нафақат табиат, балки инсон қалби ҳам янгиланади, яшаради. Шу боис, Наврўз сайиллари халқ қалбига қувонч, меҳр-оқибат ва эзгу умидлар бахш этадиган ҳаётбахш шодибона сифатида қадрланади. Унинг мазмуни ва тузилишида ажодларимизнинг қадимги мифологик тасаввурлари билан бирга замондошларимизнинг қарашлари ҳам муҳассам бўлиб, кенг маънавий қатламни ўзда жамлаган.

Байрам кунлари халқ ўйинлари, кўпқари, кураш, арғимчоқ учиб, варрак учириб каби қадимий анъаналар яна жонланади. Фольклор-этнографик жамоалар, лапар ва ўлан ижрочилари, хунармандлар кўрик-танловлари, аскиячилар беллашувлари байрам кайфиятини янада бойитидади. Маҳаллалар ободончилиги, оилалар фаровонлиги, меҳр-оқибатни тарғиб этувчи турли танловлар эса Наврўз сайилларининг ижтимоий аҳамиятини янада оширади.

Наврўз байрамини сумалаксиз тасаввур қилиш қийин. Қадимдан халқимиз ушбу шодибонага тайёргарлиги майиса ундириш ва сумалак пиширишдан бошлаган. Аждодларимиз Наврўз оқшомида катта қозонларда сумалак қайнатиб, янги йил баракали ва серҳосил бўлишига умид боғлаган. Сумалак пишириётган даврда онахонлар қадимий кўшиқлар, байт ва ғазаллар куйлаб, байрам файзига янада файз қўшган.

Сумалак билан боғлиқ маросимлар орасида Амударё бўйларида кенг тарқалган “Ашшадарози” маросими алоҳида эътиборга молик. Мазкур маросим Хоразм халқ театрининг қадимий анъаналарини ўрганиш жараёнида аниқланган. Сумалак пишириётган пайтда узун таёқдан ясалган кўғирчоқ — Ашшадарози саҳнага олиб чиқилган. Унга аёл кўйлаги кийгизилиб, бош қисмига рўмол ўралган, бошига дўппи қўйилган ҳолда келинчак тимсолида безатилади. Ашшадарозини кўтарган аёл даврага қириб келганда айтишув ва кўшиқлар бошланиб, маросим ўзига хос халқ томошасига айланган. Эракча кийинган аёл билан Ашшадарозининг айтишуви, кўшиқлари давра аҳлига қувонч бағишлаган.

Маросимларнинг туб моҳиятида халқнинг қадимий мифологик тасаввурлари, қиш ва ёз кураши, табиатдаги ҳаёт айлиниши ҳақидаги қарашларини илгаш қийин эмас. Масалан, халқимизнинг баҳор фаслига боғланган маросимлари орасида қадимдан яшаб келаётган анъаналардан бири — ҳалинчак учиб

маросимини айтиш мумкин. У баҳорнинг қувончли кайфияти билан уйғунлашган халқ сайилларининг ажралмас қисми саналади. Байрам кунлари, айниқса, Наврўз арафасида ёки сайиллар давомида қиз-жувлардан бир жойга тўпланиб, боғ-роғларга сайрга чиққан. Дарахлар, айниқса, азим ўрикларнинг мустаҳкам шохларига арқон ташлаб, улардан арғимчоқ — ҳалинчаклар ясаган. Баҳорнинг илиқ шабадаси, атрофни қоплаган гул ҳидлари, қушларнинг сайраши орасида ҳамма навабати билан арғимчоқ учган.

Бухоро вилоятининг Қорақўл туманида яшаган Яхшигул момо Мулла Ниёзберди қизининг эслашича, бу маросимга оддий ўйин сифатида қаралмаган. Халқ орасида шундай эътиқод мавжуд бўлган: ким Наврўз кунлари арғимчоқ учса, йил давомида билиб-билмай қилган гуноҳлари гўё шу учиб билан тўкилиб кетади, инсон руҳий жиҳатдан энгиллик топади. Шу сабабли кекса моллар ҳам ёшлар билан бирга ҳазил-хузул аралаш арғимчоққа чиққан. Улар “Арғимчоқ учсақ савоб бўлади, оғирлигимиз ерга тўкилади, қушдек энгил бўламиз”, деб кулишиб, баҳорий шодибонага ўзгача файз бағишлаган. Набиралар эса бу манзарани завқ билан кузатиб, момоларимизнинг ёшига етайлик деган ниятда арғимчоқ илларини тутиб, халинчакни ҳаракатлантириб турган. Шу тариқа бир қарашда оддий ўйиндек кўринган маросим, аслида, авлодлар ўртасида руҳий ақилликни мустаҳкамлаган, баҳорнинг қувончли руҳини биргаликда ҳис этишга хизмат қилган.

Наврўз байрами билан боғлиқ маросимлар тизимида алоҳида ўрин тутадиган сайиллардан яна бири — “Қизил гул сайли”. У қадимий аграр эътиқодлар ва ҳосилдорлик ғояларини акс эттирадиган умумхалқ байрамларидан. Баҳор келиб, қизил гуллар очила бошлаган пайтда халқ сайилга чиқиб, табиатнинг яшариши ва ҳосилнинг баракали бўлишини нишонлаган. Сайил ўзига хос кўшиқлар тизимида эга бўлиб, унда халқ кўшиқчилиги санъати, рақс, ўйин фольклори, халқ театри унсурлари, хунармандлик намоёнликлари, турли урф-одат ва маросимлар муҳассам бўлган. Шу боис, бу сайил нафақат табиат янгиланишини нишонлаш, шу билан бирга, халқнинг бадий диди ва ижодий салоҳиятини намоён этувчи катта маданий ҳодиса ҳамдир.

Шу маънода, фольклорга, хусусан, баҳорий айтимларга ҳам фақат ўтмишдан қолган эсдалик ўлароқ қараш, баҳо бериш нотўғри бўларди. Улар, ҳеч шубҳасиз, бугунги инсон учун зарур бўлган ички таянчлардан биридир. Маросимлар, халқ кўшиқлари одамларнинг ғайришуурий равишда бирлаштиради. Ким ижро этишидан, ким тинловчи эканидан қатъи назар, ҳамма бир хил туйғунни бошдан кечиради. Шу орқали миллат ўзининг теран илдизларига қайтади, ўзини, ўзлигини қайта англайди. Бугун улони унуттишга, эскилик сарқитидек муносабатда бўлишга мутлақо ҳаққимиз йўқ. Зотан, сувни муқаддас билиб улайган бола унга ҳеч қачон қичқиди ташламаганидек, аждодларимиз маданий ва маънавий меросидан яхши хабардор инсон ҳам аслида ким эканини асло унутмайди.

Дил изҳори

Президентимиз фармони билан, Халқаро хотин-қизлар байрами муносабати билан бир гуруҳ юртдошларимиз қатори “Шухрат” медалли билан тақдирландим. Бу қалбимга чексиз фахр-ифтихор туйғусини олиб кирди. Оддий устознинг меҳнати юксак эътироф этилгани нафақат менинг, балки устозлик мақомидаги барча аёл-қизлар меҳнатига берилган юксак баҳо десам, муболаға бўлмайди.

ЭЪТИРОФ МАҚСАД ВА ТАШАББУСЛАРГА ҚАНОТ БЎЛДИ

1985 йилдан буён Фарғона имконияти чекланган шахслар учун ихтисослаштирилган махсус техникумда ишлаб чиқариш таълими устаси бўлиб ишлаб келаман. Бу — сабр, меҳр ва юксак масъулият талаб қиладиган юмуш. Ногиронлиги бор шахслар билан ишлаш осон эмас, албатта. Машгулотларда ҳар бир ёшнинг дунёқарши, хоҳиш-истаклари, имкониятларини инобатга олиш муҳим. Кейинги йилларда барча ёшлар, хусусан, имконияти чекланганларга касб-хунар ўргатиш, таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга эътибор кучайди. Иш тажрибамдан келиб чиқиб, “Ортопедик ва профилактик пойабзал тикиш

ишлари”, “Пойабзал таг қисмини бириктириш усуллари”, “Миллий пойабзал ишлаб чиқариш технологияси” мавзуларида очик дарс ва семинарлар ўтиб келяман. 2021 йили таянч-ҳаракат аъзоларида нуқсонли бўлган болалар учун ортопедик пойабзал ишлаб чиқариш лойиҳасида иштирок этдим. 2022 йилдан буён “Нурли маскан” мактаб-интернатларида ўқув-ишлаб чиқариш устaxonаларини ташкил этиш, тажриба-синон лойиҳасига бош-қош бўлиб келяман. Ўқитишни ишлаб чиқариш билан уйғунлаштириш, дуал таълимга асосланган машгулотлар сифати ва самардорлигини ошириш мақсадида пойабзал иши йўналиши

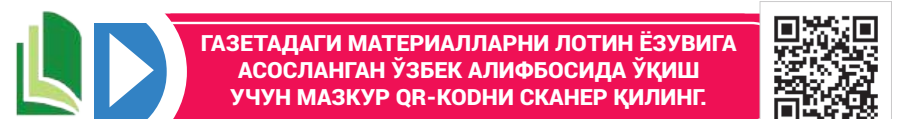
ўқувчиларининг амалиёти “Uzsalaman” АЖ корхонасида ташкил этилган. Бу назарий билимларини амалиёт билан уйғунлаштириш, ўз касбининг моҳир усталари бўлиб қамолга етиш имконини берапти.

Ҳаётга қувонч, умидбахш нигоҳ-ла қарайдиган ёшлар билан ишлашдан куч-қувват оламан. Уларнинг вақтини беҳуда ўтказмасликка ҳаракат қиламан. Изланишдан тўхтамайман. Қирқ икки йилдан буён битта устaxonада меҳнат қиламан. Ўқувчиларим

тайёрлаган маҳсулотларни кўриб, уларнинг ютуқлари ҳақида эшитганимдан барча чарчоғим унутилди.

“Давлат мукофоти билан тақдирланганимни эшитиб, биринчи бўлиб онамга кўнгирик қилдим. Юксак эътирофдан кўнглиг севинчга тўлган онам алқаб, дуо қилди.

Гулбаҳорхон МАМАТҚУЛОВА,
Фарғона имконияти чекланган шахслар учун ихтисослаштирилган махсус техникумининг ишлаб чиқариш таълими устаси, “Шухрат” медалли соҳиби

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ
МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобдар.
Газета тахририят компьютер марказида сақлалади.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-246.
31346 нусxada босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Одсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Лутфулла Сувонов
Мусахҳиш: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуриш Абдуллаев

Манзилнинг:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎЗА яқуни — 01:26 Топширилди — 02:15